

...
tarafından
TÜSTAV'a
bağışlanmıştır

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 35 - 9 ARALIK 1975 5 TL.

**BOY HEDEFİ : İŞÇİLEŞEN
AYDINLAR**

FAŞİST TIRMANIŞ BASINDA NASIL YANSIYOR ?

de var. Bunlardan biri şu: AP, daha önce kendisine yöneltilen "olayları önlemede aciz kaıma" suçlamasından da kendini kurtarabileceğini hesaplıyor. MC'nin MSP'li Bakanı Oğuzhan Asiltürk üzerine yürütülen kampanya, bunun göstergesi. AP, 12 Mart gününe "aciz iktidar" olarak çıkmıştı. Bugün ise ortaya MSP'nin "aciz içişleri Bakanı" sürülmesi isteniyor.

CHP'NİN DURUMU

Yeni özelliklerden biri de CHP'nin durumu. Bugün AP, kendi denetimindeki bir sıkıyönetimde CHP ile de kozlarını paylaşmak istiyor. En azından, AP'nin şu andaki taktiği bu. Kendisine önerilen CHP-AP koalisyonu eğer bugünkü taktiği sökmeye denemek üzere şimdilik ikinci planda.

CHP, bu oyunun farkına varmış görünüyor. Ecevit, MC ile Güvenlik Kurulunun diğer üyeleri arasında, alınacak tedbirler üzerinde varılan ittifakı hedef alıyor. Millî Güvenlik Kurulu'nun MC partileri dışındaki üyelerine "MC'nin oyununa gelmeyin" ikazını yapıyor.

AP, şu aşamada CHP'yi saf dışı etmeyi kesin bir zorunluluk olarak görüyor. Bunun için de CHP önce "etkili çevrelere" şikayet ediliyor. "Anarşiye Paydos" sloganının önemli adımlarından biri, "huzursuzluğun kaynağı beynelmül komünizm olduğu kadar CHP'dir" görüşüne kendi dışındakileri de inandırmak. Gereçekler de klasik: "Olayları çıkaran anarşistleri affeden CHP'dir; komünistlerin mezarına toprak götüren de CHP'li bir Belediye Başkanıdır."

Tezgahlanan AP'li sıkıyönetimin en başta işçi sınıfını ve sendikaları hedef alacağını kestirmek güç değil. Ancak AP'li "MIT uzmanı" yazar, Sendikalarla söz ederken, kendilerine destek olmayışından yakındıkları sermayedarlara da son ihtarı çekiyor, sendikalarla ve ücret artışlarından şikayet eden Eczacıbaşı'na soruyor: Sizin görüşlerinizin aksini savunan Ecevit'e nereye kadar berabersiniz? Kimin görüşünü nereye kadar paylaşmaktasınız? Bunu da açıklığa kavuşturmalısınız.

AP DAMGASI TAŞIMAYAN ÖZLEMLER

AP'nin tezgahladığı bu oyunun başka destekçileri de var. Ancak bu destekçilerin özlemleri AP'nin bugünkü stratejisini aşar görünüyor.

Belki böyle değil de özlemler daha yalın bir biçimde ifade ediliyor. Her ne ise, Paşababasının ölümünden sonra millî damatlıktan millî entrikacılığa "yükselen", "olağanüstü" dönemlerin olağanaltı yıldızı Metin Toker gazetesinde "ordu, ordu, yine ordu." diyor. Toker'in tercihi çok açık: "En kötü sivil yönetimin en iyi askeri yönetime tercih edilmesi gerektiği de bir genel kural değil, bir politika yutturmacasıdır." Yazı şöyle bitiyor: "Ne mutlu o ülkelere ki ordularını başvurulacak son tesirli çare olarak kalmışlardır ve ne mutlu Türkiye'ye ki bu ülkelerden biridir."

Metin Toker'den başka bir de Franko'nun ardından ağıt yakan Orta Doğu gazetesi var. Bu gazetesinin ve her kimse arındakilerin amacı, siyasi partilere paydos diyen bir rejimin uygulanması. Bu gazetesinin 2 Aralık tarihli "Manzara"sına göre, Kıbrıs meselesinden tutun da Meclis Başkanı'nın seçilememesine kadar bütün aksaklıkların sorumlusu "çok partili rejim" ve "millî meseleleri bile çıkar hesabı yapan" partilerle politikacılar.

Metin Toker ve Orta Doğu'nun söyledikleri aklı şu soruyu getiriyor: AP, kurduğu ilişkilerden ve vardığı ittifaktan yeterince emin mi?

MC hükümetinin kuruluşundan bu yana sekiz ay geçti. Sonunda, sekiz aylık MC iktidarının tanımında bir noktaya ulaşıldı: Son seçimlerde, gerileşleri bir kez daha ortaya çıkan sermaye partilerinin faşist tırmanma dönemi. Geçtiğimiz haftanın olayları, bu tırmanışın doruğuna ulaştığını gösteriyor.

"TIRMANMA" NIN ZAMANLANMASI

Daha önce, MC iktidarını gezeceği hakkında çeşitli değerlendirmeler yapıldı. Bu değerlendirmeler de, MC iktidarının ciddi bir bunalım içine gireceği dönem olarak seçimi izleyen aylar gösterilmişti. Bu gerçekleşti. Seçim sonuçları, zaten beklenen bunalımı daha da derinleştirdi. Bir başka nokta daha ilginç. MC'nin iktidar bunalımı, Üniversitelerin açıldığı ve olayların patlak verdiği bir döneme rastladı. Belki de "rastladı" demek doğru değil; çünkü MC partilerinin, daha önce bunun hesabını yapmamış olmaları mümkün değil.

MC'nin iktidar bunalımı ile Üniversitelerin açılışının denk düşmesi, MC'nin, daha doğrusu onun baş partisinin bunalımdan kurtulma araçlarını çeşitlendirmesi açısından önemli. Bunu anlamak için birkaç noktaya dikkat etmek gerekiyor.

ESKİ HATALAR VE YENİ ÇİZGİ

Dikkat edilecek birinci nokta şu: Üniversitelerdeki olayların başlaması ile birlikte AP'nin organı durumundaki bir gazetesinin olaylara eskisine kıyasla çok büyük ağırlık verdiği görüldü. En küçük olaylar bile bu gazetesinin manşetinde idi artık. Hem de sürekli olarak ve olayların "Cumhuriyete ve rejime kastettiği" tekrarlanarak. Bu çizgiyi 12 Mart öncesinde AP'ye hakim olan tavırla karşılaştırmak gerek. O zaman-

ki tavır "basit zaibata vakaları" ve "yürümekle yollar aşmaz" demeçlerinde noktalanıyordu ve yayın organlarına bu ölçüde ağırlıklı olarak yansımıyor.

Birinci çizginin AP'ye getirdikleri bugün biliniyor ve AP aynı çizgiyi tekrarlamak istemiyor.

Dikkat edilecek ikinci nokta, AP'nin bir süredir "ülkenin güvenliği ile yakından ilgili" çevrelere hoş görünme çabasına girmesi. Yukarıda değindiğimiz nokta bu çabanın yalnızca bir parçası. Ancak çabanın başka yönleri de var ve bunlar da özellikle son günlerde doruğuna ulaştı. Şimdi, AP'nin söz konusu çevrelerle sıkı bir işbirliği içinde olduğu, kısacası durumun 12 Mart öncesine benzemediği özellikle vurgulanıyor. AP organı gazete 30 Kasım tarihli başyazıda "mikrobun nevi üzerinde ittifaka varıldığını" müjdeliyor. Dahası da var. Aynı gazetenin, Demirel'e yakınlığı ile bilinen bir yazarı, 2 Aralık'ta dolambaçlı ifadelerle bir şeyler göstermeye çalışıyor: Önceleri, devletin istihbarat kuvvetleri ile hükümet arasında yeterli işbirliği yokmuş. Hükümet güvenlik için gerekli bilgilerin çoğunu kendi çevresinden öğrenmek zorunda kalmış. Bütün bunları "eski bir kuvvet komutanı" söylüyor AP'li yazar. Ve aynı komutan şunu da ekliyor: "Ama artık böyle bir durum yok. MIT çalışmalarından memnunum"

YENİ ÇİZGİNİN ÖZELLİKLERİ

Bu iki nokta, AP'nin, MC iktidarının baş partisi olarak neyin peşinde koştuğunu açıkça gösteriyor: AP'nin kesin denetiminde bir sıkıyönetim. 12 Mart öncesi ile aynı olan tek yan, kullanılacak araç. Yani, "öğrenci olayları", "anarşi yine hortladı" vb. Bunun dışında, AP 12 Mart öncesi diğer eksikliklerini tamamlamış görünmüyor.

Ancak, AP'nin yeni tezgahının başka özellikleri

YORUYOŞ HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAHİBİ:
Nihat SARGIN

ADRES:
Konur Sokak 15/8
Kızılay - Ankara
Tel: 17 46 81

SORUMLU YÖNETMEN:
Taner TUNCEL

İSTANBUL:
Piyerloti Cad. 21/1
Çemberlitaş

TEKNİK SEKRETER:
Uğur OKMAN

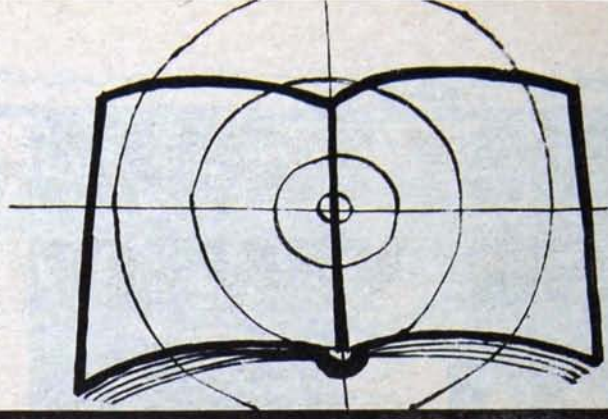
KAPAK DÜZENİ: İbrahim NİYAZIOĞLU

İLAN KOŞULLARI
Arka Kapak Renkli : 7.500 TL
Arka Kapak Siyah Beyaz : 6.000 TL
İç sayfalarda sütun sayımlı : 20 TL
İç sayfalardaki yayın ilanları % 50 indirimlidir.

İstanbul Dağıtım : FUAT BÜTE
Ege Dağıtım : DATIÇ

Baskı: Dally News Web-Ofset Tesisleri
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.
Gönderilen yazı ve fotoğraflar iade edilmez.

ABONE KOŞULLARI:
Yıllık: 200 TL
6 aylık: 100 TL

10-11-78

BOY HEDEFİ : İŞÇİLEŞEN AYDINLAR

YALÇIN KUÇUK

Bir film edebiyatıdır, alıp gidiyor. Kimi yıldı ile, kimi büyük bir heyecanla eski bir filmin yeniden oynatılmasından söz ediyor. Tekrar sahneye konan filmin aynı biçimde sonuçlanacağı inancı yaygın. Bu inancın oluşmasında, aradan geçen zamanın yol açtığı birikimin, bilinçlenme düzeyindeki diyalektik sıçramanın küçümsenmesi büyük bir rol oynuyor. 12 Mart'ın kolaylıkla tekrarlanabileceği kolaylıkla kabul ediliyor.

Tarihi okumak ve anlamaya çalışmak bugünü değerlendirebilmek için çok gerekli. Ancak hiç bir zaman yeterli değil. Bugünün özelliklerini hesaba katmayan bir tarihçiliğin hiç bir anlamı yok. Dün, bugünü çözümlmek için gerekli. Bugün ise, dünü daha iyi belirlemek için. 12 Mart öncesi, bugün yaşanan olayları daha iyi değerlendirmeye yarıyor. Fakat bugünün yaşanan olaylarının ışığında 12 Mart'ı çok daha iyi belirlemek mümkün oluyor. Bugünün özellikleri hem 12 Mart'ın niteliklerine büyük bir açıklık getiriyor. Hem de bugün, yeni bir 12 Mart'ı sahneye koymanın sermaye için çok kolay olmadığını ve çok zahmetli olacağını ortaya koyuyor.

En önemli değişiklik şu anda : Bugün 12 Mart öncesinde olduğu gibi karşılıklı vuruşmalarla tırmanan bir öğrenci olayları dalgası görünmüyor. Ortada ne karşıt grupların çatışması, ne de vuruşması var. Nesnel koşullarda önemli bir değişiklik söz konusu değil. İşçi sınıfı hareketinden bağımsız küçük burjuva ilericilerinin, çeşitli mücadele yöntemlerini sahneye koyabilecekleri bir ortam bugün de var. Ancak böyle bir mücadele karşıt grupların çatışması düzeyine ulaşmıyor. Ulaşmıyor. Bir yandan işçi sınıfı hareketinin kazanmış olduğu etkinlik düzeyi; diğer yandan, küçük burjuva örgütlerinde gittikçe yayılan bilinç düzeyi, böyle bir ortama imkan vermiyor.

Fakat sermaye ve sermayenin siyasal örgütleri, 12 Mart'tan daha yoğun bir şiddeti sahneye koymak için hiç bir fırsatı kaçırmıyor. Sermayenin ekonomik ve sınıfsal açmazları karşısında, sermayenin artan şiddet özlemini anlamak kolay. Ama işi kolay değil. Artık "öğrenci olayları" gerekçesini kullanma şansından yoksun. Bu yoksunluk, sermayenin bu genel yoksulluğu, onu daha çok şiddet kullanmaya zorluyor. Şiddet ve şiretliğine bir sınır tanımıyor. O kadar tanımıyor ki, bugün devletin "legal" baskı görünümü geride bırakmak zorunda kaldı. Devlet aygıtlarının illegal baskı gruplarıyla gerçekleştirmiş olduğu işbirliğini, herkesin anlayabileceği bir açıklık düzeyine ulaştırmak zorunda kaldı.

Bu açıklığın çok önemli sonuçları var. Şiddeti yaygınlaştırma ve "legalize" etmede, endişe dolu güçlükler ortaya çıkıyor. Sermaye, devletin "legal" baskı aygıtlarından emin olamıyor. Baskı aygıtları kendi tabanından emin olamıyor. Baskı aygıtlarının küçük burjuva tabanını, büyük bir şiddet hareketinin odağı haline getirmek, 12 Mart örneğinde olduğu kadar kolay görünmüyor. Türkes'in, Feyzioğlu ve Demirel'in şu andaki güçlüklerinden birisi burada yatıyor. Bu güçlüğün tabanında ise işçi sınıfı hareketinin etkinliğinin giderek artması yer alıyor. 12 Mart şiddeti ile diyalektik bir sıçrama yapan işçi sınıfı hareketinin bilinç düzeyi, demokratik kütle ve örgütlerde büyüyen bir yansıma buluyor.

12 Mart'ın şafağında güçlük bu boyutlara ulaşmadı. Bilinen olaylar ve bilinen muhtıra istenen sonucu sağlamaya yetti: "Ordu bir komünist darbeye kendi içerisinden itilmekte iken yapılacak şey evvela kontrolü kendi içerisinden sağlamak, sonra milli bünyedeki rahatsızların tedavisine yönelmekti. Muhtıra bir patlamayı önlemek ve orduyu kanalize edebilmek amacı ile kaleme alınmış bir vesikadır. Talihsiz bir vesikadır. Ne yazık ki, gerçeğin ifadesidir." Bu düşünceler, Cephe Hükümeti'nin sıkıyönetim isteminin Milli Güvenlik Kurulu'nda kabul edilmemesinden sonra Demirel'in yayın organı Son Havadis'te yer aldı. Demirel'in yayın organında, 12 Mart Muhtırasının " tarihsel" işlevi böyle açıklanıyor. Ancak, aynı yazıda, sermayenin güncel güçlükleri de

dile getiriliyor : " Ordu elbette meşru siyasi iktidarın emrinde olacaktır ! Elbette başına buyruk olmayacaktır !"

Öğrenci olayları, hiç bir zaman, 12 Mart'ın gerçek nedeni olmadı. Sadece 12 Mart'ın gerçek nedenlerini gizlemek için kullanıldı. Bugünden dün bakınca, dünü belirlemek daha kolay oluyor. Bugün sermaye, öğrenci olaylarının yol açtığı "anarşi" gerekçesini kullanma şansına sahip değil. İlerici öğrenci, şiddetin öncülerinin silahlarına silahla karşılık vermiyor. Şiddet öncülerinin eylemlerini, yüksek öğrenim kurumları içinde, soyutlama başarısını gösterebiliyor. Bütün bunlara karşın faşizm özleminde kurtulamayanlar, öğrenci çatışmasından söz edebiliyorlar. Böylece nesnel bir hiyanet içinde olduklarını sergiliyorlar. Bugün, herkesin gözü önünde gelişen olaylara rağmen, öğrenci çatışmasından söz etmek kadar büyük bir hiyanet olamaz. Bugün öğrenci çatışmasından söz etmek, demokrasiye ihanet etmek demek . Faşizme çanak tutmak demek.

Son olayları bu hiyanet çemberi içinde ele almak gerekiyor. Şu anda sermaye, "öğrenci çatışması" gerekçesini kaybetmiş görünüyor. Ancak bu durum, sermayenin şiddete tırmanmasını durdurmak için bir neden değil. Tam tersi. Şiddeti, yaygın ve açık bir sokak cinayeti dalgasına dönüştürmek zorunluluğunu ortaya çıkarıyor. İstanbul'da Şişli'de, Ankara'da Dikimevi'nde işlenen cinayet ve girişimleri, sermayenin şiddete tırmanırken bir durak tanımadığını gösteriyor.

Cinayetlerin gösterdiği bir başka nokta daha var. Seçilen hedeflerle ilgili. Şiddetin boy hedeflerinin seçiminde bir yenilik var : İşçileşen öğrenciler. İşçi sınıfı hareketi içinde, işçi sınıfını örgütlemek için çaba harcayanlar. Bu seçimin bir rastlantı olmadığını düşünmek gerek. Çünkü İstanbul'da işçileşen öğrencilere suikastlar düzenlenirken, Ankara'da Cephe Hükümeti, işçileşen memurları hedef alan kararname çıkarıyor. İşçi memur ayırımında işçi kapsamını daraltıcı büyük adımlar atıyor. İki hareket bir noktada birleşiyor : Öğrenci ve memur tabanında işçi sınıfı hareketine uzanan kanallar kesilmek isteniyor.

Boy hedefinin işçileşen aydınlar olarak seçilmesi sadece bir başlangıç. Boy hedefi, asıl hedefle ilgili bir göstere. Asıl hedef, işçi sınıfı ve hareketi. Ancak bugün için sermaye, işçi sınıfının üzerine doğrudan doğruya yürümek için gerekli güç ve cesarete sahip değil. Şu anlamda : Sermaye, faşizmi yerleştirinceye kadar işçi sınıfı hareketine uzanan kanalları kesmek istiyor. İşçi sınıfı ile hesaplaşmayı, faşizmin yerleştirildiği döneme saklıyor.

Bugün sermayenin bir özlemi, bir de endişesi var. Özlem 12 Mart özlemi. Endişe ise 15-16 Haziran olayları. 1970 yılı yazında işçi sınıfı, potansiyelinin belirli bir örneğini ortaya koydu. Bu örneğin yol açtığı endişe bu güne kadar geliyor. Bugün sermaye, 15-16 Haziranı tekrarlamadan 12 Mart'ı yenilemek istiyor. Tekrarlamak istemiyor. Yenilemek istiyor. Çünkü sermaye 12 Mart'ı tekrarlamayacağını ve ancak aşabileceğini biliyor. 15-16 Haziran'ında, 1970 yılında kaldığı yerde kalamayacağını bilincinde. İşçileşen aydınların boy hedefi seçilmesinin nedeni de burada. Hem niyeti, hem de ufuktaki tehlikeyi sergiliyor.

Yeni bir deneme, eski yerde kalmaz. Kalmaması için çok sayıda yenilik mevcut. Bugün işçi sınıfı hareketi ile demokratik kütleler arasındaki bağlar çok daha güçlü. Sosyalist hareket çok daha üstün bir bilinç düzeyinde. Bugün kitlelerden soyutlanan sosyalistler değil. Soyutlananlar, sermaye ve şiddetin öncüleri. Kuşkuda olanlar da onlar. Bugün yeni bir 12 Mart Muhtırasının ne getirebileceğinden kuşku duyanlar ilericiler değil, gericiler. Bugün faşizmi ve uygulamasını planlayarak bunları hesaba katmak zorundalar. 1971 Mart ayının, çok bilinçli bir çekirdek dışında, kuşkulu balay... umut etmek durumundalar.

TAHRİKLER, SONRA

ÖLÜDEN DE KORKUYORLAR

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, T.I.P. Kadıköy üyelerinden iki gencin faşistler tarafından öldürülmesi üzerine aşağıdaki demeci vermiştir:

"Katil faşistler alçakça işledikleri sayısız cinayetlerine ikisini daha eklediler. Emekçi halkımızla kader birliği etmiş iki yiğit genci kurşunlarına hedef yaptılar. Okullarından yeni çıkmış iki gencin sokak ortasında, yüzlerce insanın gözü önünde kurşunlanmasını da yine "iki karşı grubun çatışması" olarak mı gösterecekler? Saldırıların tek taraflı olduğu, planlı olarak cana kıyıldığı gerçeğini bu son çifte cinayet bir kez daha ispatlıyor. Bu iki genç taammünden katledilmişlerdir. Cinayet planlıdır. Kahbece vurulan bu iki genç Türkiye İşçi Partisi aday üyeleriydiler. Birisi hem öğrenci, hem işçiydi ve her ikisi de işçileri örgütleme çalışıyorlardı. Defalarca belirttik: Gençlere yöneltilen saldırılar aslında işçi sınıfını hedef alıyor. İşçi sınıfından, emekçilerden korkanlar, sosyalist aydınların, gençliğin işçi ve emekçilerle birleşmesinden korkanlar bu cinayetleri işliyorlar ve işliyorlar.

Halil Pelitözü ve Cezmi Yılmaz bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin verdiği iki şehittir. Uğrunda can verdikleri dava ile birlikte onların bu davaya katkıları ve anlamları da yaşayacaktır. Faşistler her ne yapsa, ne etse, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesini durduramayacak, zafere ulaşmasını engelleyemeyeceklerdir, çünkü kitlelerin örgütlü, bilinçli mücadelesine karşı etkili olabilecek silah icat edilebilmiş değildir."

İki T.I.P.'li gencin öldürülmesi ve Cezmi Yılmaz'ın cenazesinin kaldırılması sırasında çıkan olaylara ilişkin olarak T.I.P. Genel Merkezi'nce aşağıdaki açıklama yapılmıştır:

"Türkiye İşçi Partisi Kadıköy İlçesi aday üyelerinden ve iki gün önce yol ortasında hunharca katledilen genç arkadaşlarımızdan Halil Pelitözü'nün cenazesi, ailesinin tek büyüğü annesi Adana'dan gelinceye kadar dün sabah polis kuvvetlerince morgdan alınmış ve ikinci dereceden akrabaları bahane edilecek annesinin haberi ve izni olmaksızın Adana'ya kaçırılmış bulunuyordu.

Dramın ikinci perdesi bugün oynandı. İstanbul'lu olduğu ve ailesi aile acele gizlice gömülmesine izin vermediği için Cezmi Yılmaz'ın cenazesi birçok cami adı ortaya atıldıktan sonra bu sabah gene zabıtaca Kocamustafapaşa Sümbülefendi camiiine getirilmek zorunda kaldı.

Cenaze töreninin bu camide yapılacağını son anda öğrenmeleri rağmen, törende bulunarak Cezmi Yılmaz'a karşı son görevlerini yapmak üzere Partililer, işçi ve öğrenci kardeşleri bu sabah Sümbülefendi Camiinde toplandı.

Ancak, cenazeyi son yolculuğuna kadar tesyi etmek ve tazim durumunda bulunmak gibi en doğal hak ve görev dahi kolluk kuvvetlerince engellendi. Düzenli gruplar halinde çelenkleri ile birlikte caminin avlusunda sessizce bekleyen topluluk, tabutun arkasından yürümek isteyince insafsızca coplandı ve yaralandı. İki gencin katilini bulmak konusunda seferber edilmesi gereken zabıta, maktülün cenaze törenini engellemek için elinden gelen bütün çabayı harcadı. Doğrusu başarılı da oldu. Şu anda tesbit ettiğimiz kadarıyla, Üsküdar İlçe Başkanımız Çetin Yücel, Şişli ve Kartal İlçelerimizden Ali Yıldırım, Ziya Tosya ve Fahrettin Sancak ile birçok vatandaş yedikleri cop darbeleriyle ve kurşunlanmış olarak hastahane yatmaktadır.

Çatışmanın tek nedeni ve sorumlusu, bırakın Anayasal demokratik hak ve hürriyetleri, bir cenaze töreninden dahi korkarak imkân vermek istemeyen bu faşist zihniyettir. Öldürdükleri kişinin ölüsünden bile korkmaktadırlar.

Bütün bunların ötesinde, Partili arkadaşlarımız her türlü engelleme ve saldırıya rağmen tabutunu takip imkanı verilmeden arkadaşlarımızın arkasından mezarlığa kadar giderek saygı durumunda bulunmuşlar, Genel Başkan Behice Boran parçalanmış çelenklerden toplanan bir demeti mezara bırakmıştır.

"Ölümden, hele ölüden de korkmaya başlayınca ecel yaklaşmış demektir."

Kimlerce kışkırtıldığı artık ayan beyan ortaya çıkan "anarşik olaylar" geçtiğimiz hafta İstanbul'da iki kanlı cinayete sürdü. Öğrencilerin öldürülmesi artık günümüz Türkiye'sinde olağan karşılanıyordu. Ancak son iki cinayetin tertip ve pusu niteliğinin ağır basması dikkati çekti.

Öldürülen Halil Pelitözü ve Cezmi Yılmaz Türkiye İşçi Partisi üyesiydiler. Her ikisi de Galatasaray Mühendislik ve Mimarlık Yüksek Okulu öğrencisidiler; ayrıca Halit Pelitözü aynı zamanda işçi idi.

Başta da söylediğimiz gibi olayın pusu niteliği açıkça ortada idi. Yılmaz ve Pelitözü olay günü, laboratuvar malzemesi almak üzere okula gitmişlerdi. Okulda herhangi bir olay, herhangi bir "çatışma" yoktu. İki genç okuldan çıkıp Şişli meydanına geldiklerinde, kendilerini izleyen bir arabadan açılan ateş sonucu öldürüldüler.

CENAZE KORKUSU BAŞLIYOR

Olaydan hemen sonra, Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi Adana İl Örgütünü arayarak Pelitözü'nün ailesinin durumundan haberdar edilmesini istiyor. Adana örgütü aracılığıyla Pelitözü ailesinin ilk

Cenaze'den korkan yetkililer, Halil Pelitözü'nün ailesini beklemeden, ikinci dereceden bir akraba olan eniştesine cenazeyi acele teslim etmişlerdir. Bunun üzerine T.I.P. Genel Merkezi Adana İl Örgütüne tören için gerekli talimatı verir.

YILMAZ'IN BABASIYLA NELER KONUŞULDU?

Öldürülen ikinci genç olan Cezmi Yılmaz'ın ailesine TIP yetkilileri gerekli ilgiyi göstermektedir. Hatta, Yılmaz ailesi olaylı cenazeden önceki geceyi kendilerini teselliye gelen ve Cezmi Yılmaz'ın arkadaşı olan TIP'li gençlerle geçirmiştir.

Ertesi sabah, TIP Yetkilileri Yılmaz'ın babası ile adli tabibliğe giderler. Burada, dört sivil emniyet görevlisi ve savcı Yılmaz'ın babasını apar topar bir odaya çekerler ve orada kapalırlar. Bu "kapama" 4.5 saat sürer. Yılmaz'ın babası odadan çıktığında geceyi birlikte geçirdiği partililere selam dahi vermez. Kıscası, Yılmaz'ın babası "ikna edilmiştir".

EN UYGUN CAMİ

Polise kalırsa Yılmaz'ın cenazesi Salı günü toprağa verilecektir. Ancak Yılmaz'ın babası

uçakla İstanbul'a gelmeleri isteniyor.

Pelitözü'nün ailesi İstanbul'a vardığında, TIP yetkilileri kendileriyle teması geçiyor. Pelitözü'nün annesi ve kardeşi, cenaze töreni ve definle ilgili her türlü işlemin TIP aracılığıyla yapılmasını istiyor. Ayrıca bu isteklerini Noterden çıkardıkları bir vekaletname ile de belirtiyorlar.

Ancak Pelitözü'nün yakınları ve Parti yetkilileri cenazeyi almak üzere cinayetin ertesi günü saat 10.30'da morga gittiklerinde ilginç bir durumla karşılaşıyorlar: Morg yetkilileri ve görevli polisler, cenazenin sabah saat 7.30'da Pelitözü'nün eniştesi tarafından alındığını söylüyorlar.

maç ailesi buna razı edilemiyor. Ya da "ikna" edilemiyor. Burada, Yılmaz ailesinin polis camii beğendirmeye çabaları başlıyor. Aile tarafından önerilen Fatih ve Muratpaşa camilerine polis razı olmuyor. Çünkü cenazeden korkan polis, bu korkusunu pek ayak altı olmayan bir kögede bulunan bir camide yemek istemekteydi.

Sonunda Kocamustafapaşa'daki Sümbülefendi Camiinde karar kılınır. Ancak polis bu konuda haber sızdırmayıp caminin adını ve yerini gizli tutmayı özel bir çaba gösterir.

TIP UYARIYOR

Bu arada Türkiye İşçi Partisi gerekli

CİNAYETLERDEN DA SÜRDÜ

GENEL BAŞKAN BORAN VE PARTİLİLER

uyarılarda bulunmaktadır. Sürekli olarak İstanbul Valisi ile temas kurulmaya çalışılır. Ama vali yoktur ortalıkta. Sonunda Emniyet Müdürlüğü aranır ve orada bulunur vali. Ancak vali partililerle konuşmaktan kaçınmaktadır. TİP, yetkililere gerekli uyarılarda bulunur. Cenaze töreninin gizlice yapılmak istenmesi, morgda bulunan partililerin tutuklanmak istenmeleri gibi girişimler kışkırtıcılıktan başka bir anlama gelmeyecekti.

Parti yetkililerinin Pelitözü'nün cenazesinin de kaçırılması olayını hatırlatarak yaptıkları uyarılar sonucunda Emniyet Müdürü "Caminin yerini ve cenazenin gittiği yolu belki söyleyebileceğini" belirtiyor. Ancak bu gerçekleşmiyor tabii.

CAMİDE ALINAN TERTİBAT

Çarşamba günü saat 8.30'dan itibaren Türkiye İşçi Partililer Sümbülefendi Camiinde düzenli bir şekilde yerlerini alırlar. Ayrıca diğer demokratik kuruluşlar da durumdan haberdar edilir.

Ancak polis, kavga arkadaşlarının cenazesine gelen binlerce devrimciyi cenazeye yaklaştırmamakta kararlıdır. Polis önce camiye kimseyi sokmayarak alır tertibatını. Daha sonra tabutu taşıyan eller de polis elleridir. Arkadaşlarından, devrimcilerden kimse yaklaştırmaz tabutun altına. Partililerin ve diğer ilerilerin itirazı üzerine polis kalabalığa saldırır. Artık coplar konuşmaktadır ve olaylar başlamıştır.

PARÇALANAN ÇELENKLER

Saldırgan polisler cenazeye gönderilen çelenkleri de paramparça ederler. Bunlar, ilerici demokratik kuruluşların gönderdikleri çelenklerdir. TİP Genel Merkezi, İstanbul İl Merkezi, Kadıköy

İlçesi, DİSK, Maden - İş, Petrol Kimya İş, Keramik - İş, Hür Cam - İş, TÖB - DER, TÜM - DER, TUTED, TMGT, İYOKD, Halkçı Devrimci Gençlik Derneği ve TMMOB'ye bağlı bütün odaların çelenkleri. Burada adı geçen demokratik kuruluşlarla TİP örgütünün yaptığı bir toplantı sonucunda cenaze töreninin ortaklaşa düzenlenmesi karar altına alınmıştı daha önce.

MEZARLIKTA

Polisin saldırısı ile birlikte olaylar da başlamıştır. Kocamustafapaşa, bir savas alanına dönmüştür.

Bu arada sayıları bini bulan, partililerden ve gençlerden oluşan bir topluluk ara sokaklardan mezarlığa ulaşırlar. Ancak polisler mezarlıkta da sıkı tedbir almışlardır. Saygı duruşunda bulunmak üzere mezara yaklaşmak isteyenlere polis yine engel olur. Topluluk saygı duruşunu biraz ötede yapar.

Bu arada Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran gelir mezarlığa. Beraberindeki topluluğun mezar başına gitmesi önlenince durdukları yerde Boran'ın daveti ile saygı duruşu yapılır. Boran, yanındaki bir kaç kişi ile mezarın yanına gider. Elinde biraz önce polislerin parçaladığı çelenklerden artan çiçeklerle derlenmiş bir demet vardır. Onu bırakır TİP'li Yılmaz'ın mezarına.

Saygı duruşu sırasında fotoğraf çeken muhabirlerin elinden filmleri toplanır polis tarafından. Behice Boran ile birlikte mezarlığa gelen TİP Kadıköy İlçe Başkanı Yüksel Birdal hiçbir gerekçe gösterilmeden gözaltına alınır. Polis, Birdal'ın avukatının kendisine refakat etme isteğini reddeder

Bütün bu olayları tek bir cümleyle terince anlatıyordu : "ölümden, hele ölüden korkmaya başlayınca ecel yaklaşıp demektir."

KAN TOPRAĞA BULAŞMIYOR

İşte upuzun yatıyorlar
Kanları bile değmiyor yere
Kan toprağa bulaşmıyor

Ellerindeki bayrak
Bayrak ve şarkılar
Ve şarkılardaki hoşku
Ve yürekler kana bulandı
Kan toprağa bulaşmıyor

Sokağı dönerken vurdular
Şarkılarını söylerken hoşkuyla
Bir marşın en dirençli sözcüğünde
Yani yüreklerin en derin alevinde
Sokağı dönerken vurdular
Kan toprağa bulaşmıyor

Fabrikalar ıssız öylecene duruyor
Tezgâhlardan sızarak şehri kuşatıyor
Onlara toprağın üzerinde, ufuk kızarıyor
Ufku tutuyor marşların en yiğit sözcükleri
Ufuk bile kızarıyor kanın telâşından
Teri toprağa bulaşıyor Onların
Kan toprağa bulaşmıyor

Toprağa bulaşmıyor toprağa bulaşmıyor
Tezgâhlardan sızarak şehri kuşatıyor
Gittikçe bir pıhtı oluyor günü bölen
Yolları tutuyor, uğulduyan caddeleri
Surları tutuyor, kalgiyan kalabalıkları
Tornayı, motor kayışlarını, alinterini
Büyüyor güneşin altında, güneşin inadına
Büyüyor güneşin altında rengini koyultarak
Kara kitapların altına lekeler bırakarak
Anıları dünyanın köşebentlerini tutarak
Kanları akıyor ama toprağa bulaşmıyor Onların
Kanları ve solukları dünyayı tutuyor yiğit arkadaşların.

EROL ÇANKAYA

MC' DE SON PERDE :

GEÇTİĞİMİZ HAFTA PERŞEMBE GÜNÜ YAPILAN BAKANLAR KURULU TOPLANTISINDA "SENARYO" ÜZERİNDE TARTIŞILDI. ANCAK SENARYONUN SAHNEYE KONUSU ÜZERİNDE GÖRÜŞ AYRILIĞI ÇIKTI. MSP'NİN İÇİŞLERİ BAKANI KOŞULLARIN OLGUNLAŞMADIĞINI SÖYLEYİ VE TÖB-DER TOPLANTILARININ BEKLENİLMESİ GEREKTİĞİNİ SÖYLEYİ. TÜRKİŞ TOPLANTIYI TERKETTİ. TOPLANTI DAĞILDI.

"Demokrasilerde iktidara gelmek zor; gitmek kolaydır..."

Bu sözler, geçtiğimiz haftanın Pazartesi günü akşamı, bir komşu ülkenin başkentinde, o komşu ülkenin devlet başkanına, diğer komşu ülkenin hükümet başkanı tarafından söylendi...

Sözlerin sahibi, Türkiye'nin antidemokratik cephe hükümetinin büyük başı Süleyman Demirel, sözleri kulak veren de, Bulgaristan Demokratik Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı Todor Jivkov'du...

Demirel ile Jivkov arasındaki görüşmeyi haber olarak okuyucularına veren yüksek tirajlı bir gazete, Demirel'in yukarıdaki sözleri üzerine Jivkov'un "çok" güldüğünü de kaydediyordu...

Aynı günlerde Türkiye'de de, "En son Türk Devleti" nin hükümet başkanının "Dünkü vilâyetlerimiz" Bulgaristan'a yaptığı, ticaret yanı ziyarette oranla ağır basan gezisi konuşuluyordu. "Dünkü vilâyet" den elektrikten, Demirel'in verdiği "Demokrasi" dersi haberi Türkiye'de daha önce gelince doğrusu bir hayli şaşırtıcı olmuştu...

SURÇ - İ LİSAN...

Türkiye'deki durum, hiç de Cephe başının söylediği gibi değildi. MSP'li ortağının alışkanlığıyla, aynı cümle sağdan sola doğru "Gitmek zor; gelmek kolay" şeklinde söylene ve aynı cümleye "İşimiz: antidemokrasi" eklense doğru u gerçek ifade edilmiş olacaktı...

Ancak ne var ki, Demokrasi üzerine yalan çeşitlemesi yaptığı cephe başı hiç de "kolay" geçirmeydi. Azı dişyle tutduğu hükümeti, haftalardır planladığı hedefe yönelmede kan - ter içinde kal-

dı... Cinayet, terör, "kan - intikam" tezgahtarında, kendisine "gül" gibi bir gerilim ortamı hazırlayan ortaklarının çabalarını aynı rahatlıkla "sıkıyönetime" bağlayamadı Demirel...

Demirel, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ile yaptığı olağanüstü görüşmeden çıktığı Perşembe akşamı, "Daha önce oynanan senaryonun tekrar oynandığını" söylerken bir hususu gözlerden kaçırmaya çalışıyordu; Senaryonun sahibini ve senaryonun pespayeliğini!

BİR "BAKANLAR KURULU!"

Aslında en kötü senaryonun bile "inandırıcılık" iddiası vardır ama cepheci-lerin artık bu sefiş senaryonun "inandırıcılık" yanıyla bile vakit geçirmeye tahammülleri yoktur.

Geçtiğimiz haftanın Perşembe günü yapılan ve dört buçuk saat süren Bakanlar Kurulu toplantısında konuşulanlar, yapılan tartışmalar bu bakımdan ilginçtir.

Neler olmuştu toplantıda, neler tartışılmıştı?...

Tabii toplantıya, "senaryo" tartışması demek daha doğru olacaktır. Çünkü toplantı boyunca senaryonun ayrıntıları konuşuldu, tartışıldı, tepişildi...

FeYZioğlu ve Türküş toplantıda, bir an önce "sıkıyönetim ilanı" gerektiğini savunurlarken, MSP'nin İçişleri Bakanı, koşulların henüz gerekli olgunluğa erişmediğini söyledi ve hafta sonu yapılması beklenen TÖB - DER toplantılarının bekenilmesi gerektiğini ileri sürdü...

Aslında Asiltürk, farklı bir şey düşünmüyordu ama ülke haritasının biraz daha kana bulanmasında yarar görüyordu. "Devlete yardımcı güçler" desteğin-

de basılacak TÖB - DER toplantıları sonunda, "İşte öğrencilerden sonra, öğretmenler de anarşistik yapıyor" dene fırsatını yakalanamaz mıydı?...

Bakanlar Kurulu'na başkanlık eden Demirel bu uzun hesap karşısında, ağırlığını Türküş ve FeYZioğlu yanına koymakta gecikmedi. Cephe'nin üçlü kanadı "demirin dövülmesi için tav" uygun bulurlarken, diğer cepheci ortak "Geç olsun da güç olmasın" yanlısıydı...

MSP'nin bu hesaplılığı diğer cepheci ortakları çileden çıkarmaya yetti. Türküş toplantıyı terketti, toplantı dağıldı...

Başbuğu "titreten" başka konuş-

malarda olmaması değildi. Asiltürk'ün, Türküş'e dönerek, "bütün sorumlu sözlünüz, siz aradan çekilin mesele kalmaz" dediği de söyleniyordu...

Senaryoyu sahneye koymada görüş ayrılığı çıkmıştı. MSP, her zamanki "oyun bozanlığını" tekrarlamıştı...

BOŞA ÇIKAN OYUN

Aslında, cephesel hesaplarda MSP daha kurnazca davranıyordu. Nitekim Asiltürk bir gün sonra TÖB - DER'i, toplantıları yaptıkları takdirde kapatmakla tehdit edecek, tahrik unsurunu kullanarak toplantıların yapılmasına çalışacak-tı.

MUHABBET KOMİSYONCUSU

VE DE VATAN HAINI

İzmir'de muhabbet komisyonculuğu yapıyordu. Bulunduğu yerden, bütün randevu evlerinin komisyonlarını topluyordu. Sonra İstanbul'a "nakli mekan" etti. İstanbul'da randevu evleri daha çok. Üstelik daha fazla para getiriyor. Şimdi İstanbul'da muhabbet komisyonculuğu yapıyor. Bir de vatan hiyaneti.

Muhabbet Komisyonculuğu ile şiddet arasında bir ilişki var. Şiddet ne kadar artarsa, muhabbet ticareti ve de komisyonculuğu da o ölçüde artıyor. İstanbul'da şiddet artırılıyor. Muhabbet komisyonları yükseliyor.

Muhabbet komisyoncusu ve de vatan haininin yüzündeki karanlık maske bir gün indirilecek.

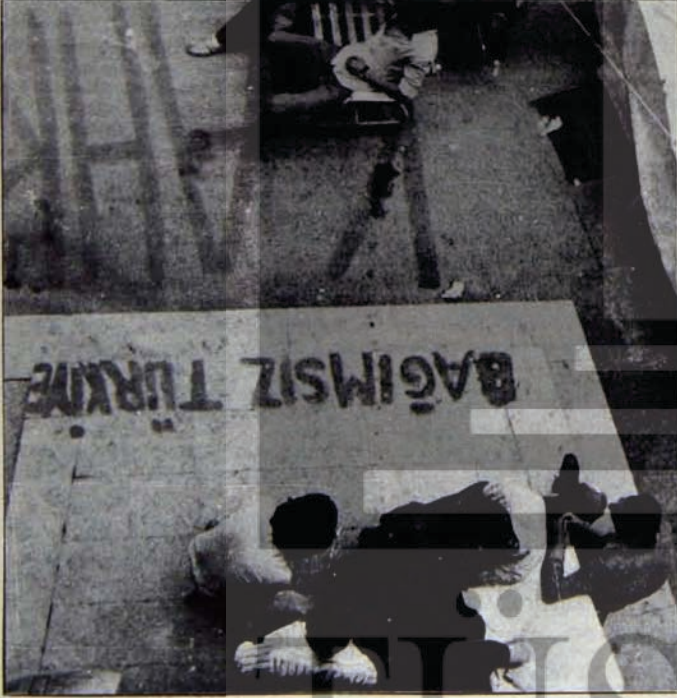
SIRITAN FAŞİZM

TÖB - DER çok yönlü bir kuşatmaya alınmıştı. 15 ilde yasal toplantılar düzenleyeceğini haftalar önce açıklamış, yasalara uygun olarak gerekli hazırlıklara da girişmişti. Ancak bir yandan Milli Eğitim Bakanı bir yandan da İçişleri Bakanı, ellerindeki yetkileri yasa dışı yöntemlerle donatıp, kuşatma eylemine girişmişlerdi. Oğuzhan Asiltürk'ün diğer cepheci kanattan istediği de birazcık "sabr" dı...

Tek suçu, demokratik bir gösteri düzenlemek ve yasal toplantılar yoluyla, kıyımları, cana kasteden saldırıları protesto etmek olan büyük öğretmen kitlelerinin örgütü TÖB - DER, önce toplantı yapılacak illerin sayısını 8'e indiriyor, sonra da, tüm toplantıların iptal edildiğini karar altına alma zorunda kalıyordu...

"DEVLET BRİFİNGİ"

TÖB - DER'in, toplantıların iptal edildiğini açıkladığı saatlerde Ankara'nın batı yakasındaki Marmara Köşkünde de "Devlet Brifingi" adı verilen toplantı yapılıyordu.

Toplantıda, ülke ekonomisinin canına okuyarak yıkıntıya uğratılmasına sebep olanlar, işçi ve emekçi sınıf ve tabakaları her geçen gün biraz daha hayat pahalılığının altına sokarak bölücülüğe sebep olanlar tartışılmıyordu tabii.

Türlü - çeşitli provokasyonlarla, öğrenci kitlesi üzerinden "Sıkıyönetim" e çalışan cephe takımının "Huzur formülleri" tartışılıyordu.

Profesyonel katiller eliyle işletilen cinayetler boşa gitmemeliydi!

"İş alemi" de gerekli direktifi vermişti : "Yatırım ve üretim heveslerinin

kınlınması için devletin varlık ve kudretini mutlaka göstermesi" istenmişti...

HEDEF: EMEK !

Yaydan çıkan ilk ok, Ankara Sanayi Odası Başkanına aitti. Diğerlerinin sessiz ve kararlı bekleyişleri arasında Hami Kartay "anarşi ve huzur bozucu" olayları sıralamıştı: "Hukukçular yasal konuları bir yana itip, hayali ekonomik modellere methiye yazıyorlardı... Siyasal parti yöneticilerinden bazıları, teşvik tedbirlerini fahiş kârların vasıtası olarak ilan ediyorlardı..."

"Yatırım ve üretim heveslerinin kırılmasından" yakının iş âlemi'nin temsilcisi, bu arada, esas hevesi de ağzından çıkanyordu:

"Bazı sendika liderlerinin üretim ve yatırımı teşvik edici girişimler yerine, ille de yönetime katılma, hafta tatilini iki güne çıkarma gibi istekleri ile üretimi etkileyen aşırı talepleri, elbette endişe verici nitelikteydi..."

Neydi "endişe verici nitelikte üretimi etkileyen aşırı talepler?"
Grevdi, grev!...

Hazret değil elini arkadan dolayıp kulağını tutmak, ayağından dolayıp tutmaya çalışıyordu kulağını...

Ama ne yalan söylemeli sıkıyönetim gerekçesini de ele veriyordu. Ama tabii, söylenenler malum biçimde "Yallemli" ye çıkıyordu : "İç ve dış güvenliği korumak için devleti bekleyen görevler" falan fılandı gerekçeler... Ve hep bu iğreti gerekçeler için işleniyordu cinayetler.

Hedef, tüm demokratik hak ve özgürlüklerdi; emek ve emeğe ilişkin herşey yerle bir edilmeliydi. Sermaye'nin yem borusu böyle ötüyordu.

ÜÇ ÖRGÜT, DÖRT TAVIR

DISK 28.11.1975 tarihinde bağlı sendikalara bir genelge gönderdi. Genelge, 6 Aralık 1975 günü TÖB-DER'in çeşitli illerde yapacağı miting ve yürüyüşlere ilişkindi. Genel Sekreter İbrahim Güzelce'nin imzasını taşıyan genelgede TÖB-DER eylemlerine ilişkin olarak aynen şöyle deniyordu :

"DISK Yürütme Kurulu 17.11.1975 tarihinde yaptığı toplantı sonucunda ve 975/1023 Nolu kararıyla, TÖB-DER'in yasal eylemlerinin :

- Basına demec verme
- Bildiri yayınlama (Hazırlanmış bildiriye imza koyma hariç)
- Yayın organlarımızda haber ve yazılar yoluyla destekleme,
- Yürüyüş,miting ve (açık oturum,konferans,forum,kongre ve benzeri) kapalı toplantılar gibi yasal eylemleri tabanımızın katılımıyla güçlendirme,

gibi biçimlerde desteklenmesini kararlaştırmıştır."

DISK'in bu genelgesinden 5 gün sonra CHP'de kendi örgütüne bir genelge yolladı. Genelgede Genel Sekreter Orhan Eyüboğlu'nun imzası vardı. Bu genelge, CHP'yi kendi dışındaki yasal demokratik eylemlerden bile soyutlayan bir nitelik taşıyordu. Genelgede, "parti dışı herhangi bir kuruluşlane biçimde olursa olsun ortak hiç bir harekette kesinlikle bulunulmaması " isteniyordu.

CHP'nin genelgesi "yukarıdaki hususlara en küçük noktasına kadar uyulmasını rica ederim " sözleriyle bitiyordu.

CHP Genelgesini bir gün ara ile DISK'in yeni bir genelgesi izledi. Bu kez, DISK'e bağlı sendikalar telgrafla uyarılıyordu. 4 Aralık tarihli telgrafın altında yine Genel Sekreter Güzelce'nin imzası vardı ve şöyle deniyordu :

" Ülkemizde son günlerde cereyan etmekte olan olaylar nedeniyle içinde bulunduğumuz kritik dönem dikkate alınarak yeni bir talimata kadar DISK ve DISK'e bağlı üye sendikalar olarak DISK dışındaki hiç bir örgütle yürüyüş, miting veya çeşitli nedenlerle yapılan kapalı salon toplantılarına katılma veya bu gibi eylemleri destekleme biçiminde ilişki kurulmamasına ve bu konuda özellikle gerekli titizliğin gösterilmesine yürütme kurulumuzun 3.12.1975 günlü toplantısında karar verilmiştir."

Türkiye İşçi Partisi ise 4 Aralık tarihinde TÖB-DER mitinglerine ilişkin olarak aşağıdaki açıklamayı yapıyordu :

" Demokratik hak ve özgürlüklerin baltalandığı, zorbalıkların arttığı günümüzde bu hak ve özgürlükleri savunmak her yurtsever örgüt ve kişinin görevidir. Şiddetli kıyama, cana kasteden saldırılara uğrayan öğretmen kitlesi, durumu ülke kamu oyuna duyurabilmek için Anayasal haklarını kullanarak çeşitli illerde protesto mitingleri düzenlemiştir. Baskı ve şiddet uygulamalarının, her türlü haksızlığın karşısında olan, gadre uğrayanların savunulmasını görev bilen Türkiye İşçi Partisi, öğretmen kitlelerinin büyük örgütü TÖB-DER'in düzenlediği mitingleri bu anlayış çerçevesi içinde değerlendirir ve destekler."

ÇALIŞANLARI BÖLME ÇAB

ILHAN AKALIN

Yıllardır, bir işçi - memur lafı edilir durur. Hal edilmesi uğruna genel grev kararları (!) bile alınmıştır. Bu söz, yasa maddelerinde yer almış, yetkili yetkisz her ağızda doluşur olmuştur.

"Çözüldü - çözülyor" gibi sözlerin sık sık duyulduğu bu konu işçileri ilgilendiren, hem de üstü örtülmek istenilen bir sorun.

Sermaye kesimi örgütleri, bu soruna karışmaz görünümündeler. Ancak hükümet edenleri, sorunun üstünü iyice örtmeye zorladıkları bir gerçek.

"Yıllardır verdiğimiz mücadele ile memurları işçi yaptık" diyenler de özünde sorunun üstünü örtmeye çalışanlardan yana. Hükümet edenler gibi, işçi sınıfının ekonomik örgütü sendikaların bu kesimi de konunun özünü "es" geçiyor. Ayrıca bu tür sendikaların burjuvazi ile ve onlar adına hükümet edenlerle ilişkisi ve yakınlığı gizliliğini çoktan yitirdi.

Üstü örtülmek istenilen sorun nedir? Sorun, genelinde tüm çalışanların toplu sözleşmeli - grevli örgütlenme hakkını engellemek, özelinde ise çalışanların bir bölümünü, yani işçi ile memuru *bölmek*'tir.

İşte, işçi - memur ayrımını denilen ve yıllardır bir türlü çözülemeyen ya da çözülmeyen olgu, işçi ile memuru birbirinden ayırmayı, *bölme*'yi amaçlamak.

"ESKİ ÇAMLAR" NE OLDU?

Milletvekili olabilmek için ücretli olmamak, yani işçi olmamak hükmünün yasalarda yer aldığı dönemlerden, memur olmanın yaşam garantisi olduğu döneme, oradan da işçi sınıfının toplumun dinamosu olduğu doğru görüşünün söylenebildiği ve yaygınlaştığı bugünlere gelindi.

Aslında her dönem ve her dönemde geçerli olan hükümler, o dönemdeki ekonomik yapı ele alındığında anlam kazanmaktadır. Ticaret burjuvazisinin topluma egemen olduğu dönemde işçiyi küçültücü anlamda kullanılan "amele" ye milletvekili olma yasağı, bir sonraki dönemde yasalarda yer almadı. Ama, burjuvazi adına hükümet edenler, işçi sınıfına ve emekçi halk kitlelerine demokratik özgürlükleri tanımayarak, baskıcı bir yöntem uyguladılar. Bu dönemde, burjuvaziye ve onun iktidarlarına yardımcı kılındığından *memur*, özlene, iyi yaşamın ve sosyal güvenliğin ölçüsü oldu.

Emperyalizmin dayatıcı ve yayılcı niteliği ile Türkiye burjuvazisinin istemleri üst üste çakışınca, içli - dışlılık, kapitalizmin belirli boyutlarla gelişmesini sağlarken *işçi sınıfının*, toplumun dinamosu olduğu gerçeği çıplak gözlerle de görülmeye başlandı.

ÖRGÜTLÜ GÜCE "POLİTİZE" NİTELİK EKLENİNCE

Toplumun dinamosu işçi sınıfı, bir taraftan ekonomik - demokratik mücadelesi için örgütlerini geliştirirken, her türlü çabaya, bu çabaların etkili bölümü olan "partiler üstü politika"yı ilke edinerek savunanlara rağmen, politik ve ideolojik mücadeleye de girince, burjuvazinin ve onun iktidarlarının görevleri güçleşmeye başladı.

İşçiler bir taraftan kazanılmış haklarından sonuna kadar yararlanmak için eylemlerini sürdürürken, diğer taraftan tüm çalışanların grevli toplu sözleşmeli örgütlenme haklarının alınması kavgasının da içinde yerlerini almışlar, ayrıca tüm emekçi kitlelerle politik platformda bütünleşme yolunda öncülüğü sürdürmüşlerdir.

İşte bu sürecin ürünüdür, çalışanları bölme çabaları. İşçiyi memurdan ayırma ve işçi sınıfı ile diğer emekçi sınıfları birbirine düşman yapma çabaları.

BURJUVAZİ NE İSTİYOR

Bugün burjuvazinin istemlerinin başında finansman temini gelmektedir. Bunun yollarından biri devlet bütçesini, bütün olanakları ile burjuvazinin emrine vermekten geçer. Bunun sonucudur teşvik tedbirleri - vergi iadeleri - alt yapı yatırımlarının hızlandırılması. Devlet bütçesi imkanlarının burjuvazinin hizmetine sunulması sonucudur ki, memurlara para ayrılmamış, yasalardan doğan maaş farkları ödenememiştir. Memurlara yeni bütçe yılında da zam olmayacağı, katsayının artmayacağı Maliye Bakanınca açıklanması, yeni bütçenin burjuvazinin istemlerine uygun olarak hazırlanmış olduğunun bir başka göstergesidir.

Devlet bütçesini burjuvazinin hizmetine sunmuş olmak yeterli değildir. Var olan kaynakların tümü de burjuvazinin hizmetine sunulmalıdır. Özünde bu amaçla uygun olarak kurulmuş olan Sosyal Sigortalar Kurumu, Emekli Sandığı Bağ - Kur gibi kuruluşların biriktirmek zorunda oldukları *milyarlar* da burjuvazinin hizmetine sunulmalıdır. Bu amaçla, bu tür kuruluşların yönetimi, denetimi devletin elinde bulunmalıdır.

Bu kaynakların aktarılması da yetmez. Yeni kuruluşlar oluşturulmalı, bu kuruluşlarda da milyarlar birikmeli, bu biriken milyarlar burjuvaziye aktarılmalıdır. MEYAK, İYAK ve benzerleri bunun için gereklidir.

Elbette Kamu Sektörünün fonları da en iyi şekilde hizmete arzedilmelidir. Ama bu kesimden ayrı

bir şikayeti var burjuvazinin. "Kamu sektöründe çalışan işçilere toplu iş sözleşmeleri ile çok fazla ücret zammı verilmektedir, bu zamlar özel kesimdeki işçilere örnek olmaktadır. Özel teşebbüs bu yükü kaldırmaz" yollu yaygaralar bu yakınmayı dile getirmektedir.

Finansman kaynağı olabilecek kurumların yönetim ve denetimi devletin elinde bulundurması gereği ile bu son durum birleştirildiğinde ortaya bir başka bölüm istemler çıkmaktadır.

Bu bölümden itibaren para kaynağından başka, yönetim ile ilgili bölümler burjuvazi hesabına yapılması gerekenler listesine girmektedir. Sermaye temini ile ilgili işlemlerle iç içe, birlikte olarak.

ZİNCİRE YENİ HALKALAR

Dünya kapitalist sisteminde yoğunlaşan bunalım, emperyalist ağ içindeki Türkiye'ye de yansdı. Geniş emekçi kitlelerde bu durum, temel ihtiyaç maddelerinin bulunamaması ve hayat pahalılığı olarak anlam buluyor. Burjuvazi de hayat pahalılığından yakınmalı ve buna bir *suçlu* bulmalıdır. Bulduğu suçlu-yu iyice de teşhir etmelidir ki, amacına ulaşabilsin. Amaç, işçi sınıfı dışındaki tüm emekçi kitleleri işçi sınıfına düşman etmektir. Yani bir anlamda bölmeyi yaygınlaştırmaktır.

Bu nedenle, uzunca bir süredir, burjuvazi kendi meslek örgütleri yetkilileri kanalı ile, artan hayat pahalılığının nedeni olarak, toplu iş sözleşmeleri ile istenilen ücret zamları olduğunu en geniş biçimde yaymaya çalışmaktadır. Bunun sonucu olarak da *ücretlerin* dondurulmasını çare olarak ortaya atmaktadır.

Zincirin halkaları arasında, asıl suçlunun işçilerin bizzat kendilerinin değil, bazı ekonomik örgütlerinin olduğunun benimsenilmesi ve yaygınlaştırılması da var. Hatta çoğu kez bu sendikalar ön plana çıkarılıyor, boy hedefi olarak gösteriliyor.

Bunun da çaresi bulunmalıdır. "Sendika enflasyonu" meselesi bunun için gündeme getirilmiştir. Sermayenin öldüğü *tek* sendika ve zorunlu sendikalılık yasa hükmü haline getirilmelidir.

Diğer taraftan, yönetimle ilgili bir bölüm uygulamaya konulmuştur. İktidarın kamu oyuna mal olmasından özellikle kaçınılması ve bir ölçüde de başyana ulaştığı uygulamaya konulan bu bölüm, çalışma hayatının denetimden *azade* kılınmasıdır. Çalışma hayatını denetlemek durumunda olan mekanizmayı işletme-yolu ile gerçekleştirilmeye çalışan bu bölüm, mevcut hukuk kurallarına uyulmasını da içeriyor.

Hukuksallığı hiçe sayma sadece bu bölümde değil. İleride daha açığı, kendi koyduğu hukuk kurallarına uymamayı, inceleyeceğimiz konuda yine göreceğiz.

Özet olarak, bütün oyunlar sermayeyi rahatlatmayı, O'na kaynak yaratmayı ve ortamı uygun hale getirmeyi amaçlıyor. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için ise, toplumun sürükleyicisi olan *işçi sınıfının* bir yandan kazanılmış haklarını geriletmek, diğer yandan da tüm emekçi sınıf ve tabakalarla bütünleşmesini, birlikteliğini engellemek gerekiyor. Burjuvazi işçi sınıfının üzerine doğrudan pek varamıyor ama, bu amaçla ulaşmak için çalışanları belirli bölümünü sokağa dökmeyi göze almış görünüyör. Göze almak bir yana belkide düşlediği bu "Kurt dumanlı havayı" seviyor olmalı zahir.

HÜKÜMET EDENLERİN İZLENİMLERİ

1961 anayasasının getirdiği ortamda, işçi sınıfının verdiği mücadele sonucu kısıtlı da olsa alınan toplu sözleşmeli grevli örgütlenme hakkının kullanılması, emekçilerin tüm kesimlerinde yankılanmaya başlamıştı. Örgütlenme her kesimde hızlandı, demokratik mücadele ile belirli oranda yol katetti.

Bu dönemde burjuvazinin kendi arasındaki çelişkiler su yüzüne çıktı ve siyasi platformda burjuvaziden çok siyasal parti ile temsil edilmeye başlandı.

ALARI VE ARDINDAKİLER

Sonra burjuvazi iç çelişkinin yarattığı iç mücadelelerin belirli bir döneminde gördü ki, işçi sınıfının demokratik mücadele ile aldığı yol, kendi iç çelişkinin doğurduğu sakıncalardan daha önemli. Derlendi, toparlandı ve milliyetçi cephe görünümünde iktidar oldu.

İktidar olunca, kendi yönünden işin vahametini daha iyi anladı. Kamu kuruluşlarının bir bölümünde çalışan, hem de bakanlıklar içinde var olan işçilerin büyük bölümünün devrimci sendikalara üye olduğuna, toplu sözleşmelerin yürüdüğüne, hak alma yolunda onurlu direnişler yapıldığına tanık oldu.

İş müfettişlerinin, çalışma hayatını denetlediğini raporlardan öğrendi. Yetki uyumsuzluklarında referandum'a gidilmesinde yine iş müfettişlerinin büyük katkıda bulduklarını gördü. Referandum sonuçları ise burjuvazi yönünden iç açıcı değildi.

Toplu sözleşme uygulamalarında, işverenlerin sözleşme hükümlerine uyup uymadığının denetimini, yasanın kendine verdiği yetkiye dayanarak yapmak isteyen iş müfettişi raporuna da rasladı.

Burjuvazinin zararına olan bütün bu işlemler bir dizi tedbirlerle önlenmeli idi.

Bir yandan yasal düzenleme içinde çabalar hızlandırılırken, ilk olarak üst düzeydeki yönetim kademelerinde bulunan görevliler hızlı biçimde görevlerinden alındı. Aynı hızla yürütülen görevden alma, kıyım hudutlarını çok aştı. Çalışma hayatının denetlemede ileri giden iş müfettişleri de kıyım uğraşanlardan. 101 iş müfettişi oradan - oraya sürüldü.

BÜTÜNÜN İÇİNDE BİR KESİT

Bütünün içindeki bir kesidi konu almak istiyoruz. Bugün hükümet edenlerin yasa yönü ile ilk olarak halletmeye karar verdiği kesidi. Yapılan iş, kimin işi, kimin memur olduğunu saptamak yolunda, "işçi - memur ayırımını gerçekleştiriyoruz görünümünde", işçi ile memuru bölmek için girişimlerin yasal adımlarından biri. Ne ilki, ne de sonuncusu elbette.

Erim hükümeti döneminde başlatılan yasa gücündeki kararname çıkarma işlemi, devlet personeli yasasını düzenlemek amacı ile çıkarılan 12 sayılı kararnameye rekor düzeye ulaştı. Bunlardan 12'ncisini çıkarmak Ecevit hükümetine nasip oldu. Kararname ile getirdiği hükümlere uymayan ise yine Ecevit hükümeti idi. Gerekeni yapmadı mı, yapamadı mı bilemiyoruz.

Bu kararnamayı, yasa halinde hiç değiştirmeden dönuştüren ise Milliyetçi Cephe iktidarı. 1897 sayılı bu yasaya göre, hangi kurumların devlete verilmiş asli ve sürekli bir kamu hizmetini genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğunun tesbiti gerekiyor, bu iş, Çalışma ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı temsilcilerinden oluşan bir komisyonun, konuyu inceleyerek rapor etmesi, Bakanlar Kurulunun da karara bağlaması yolu ile yapılacaktır.

Konuya, yukarıda aktardığımız bilgiler ışığında bakmak gerekli. Yani burjuvazinin istemleri, hükümet edenlerin bu istemin doğrultusunda yapmak istedikleri açısından. Özellikle de Maliye ve Çalışma Bakanlıklarına bu konularda yüklenen görev yönünden.

Ecevit hükümetinin çözemediği ya da çözmediği konuyu, ilgili komisyon inceleyerek bir rapor hazırlar. Raporun girişinde kamu kesiminde çalışanların iki ayrı statüde olmasının getirdiği mahzurlar belirtilir. İşçilerin örgütlü gücü ile elde ettiği haklar karşısında memur kesiminin kötü durumunu açıklar. Yorum olarak da çalışanları "dengeli çalışma koşullarına kavuşturma" yı önerir.

Oysa MC Hükümetinin Bakanlar Kurulu'ndan çıkan karar, dengesiz durumu düzeltmek bir yana, işçilerin kazanılmış haklarını, sosyal güvenlik ve ücret yönünden daha geri durumdaki memurların seviyesine indirme yönündedir.

Komisyonun görevi, kurumsal ayırım yapılmasını sağlamaktır. Yani "hangi kurumlar devlete verilmiş asli ve sürekli bir kamu hizmetini genel idare esas-

larına göre yürütmektedir" sorusunun cevabını vermektedir..

Maliye Bakanlığı, içinde Milli Piyango İdaresi'nin de bulunduğu

- İller Bankası
- Simerbank
- Ziraat Bankası
- Emlak Kredi Bankası
- Halk Bankası
- Atatürk Orman Çiftliği
- Devlet Balesi ve Tiyatrosu

gibi kuruluşların da devlete verilmiş asli ve sürekli işleri yaptığını belirtir. "Niye İş Bankası, Akbank, Ankara Sanat Tiyatrosu, Paşa Çiftliği değil de yukarıda sıralananlar", sorusunun karşılığı, rapordan öğrendiğimiz gerekçede saklı.

Aynı raporda bunun gerekçesinin Maliye Bakanlığının finansman endişesi olduğu açıkça belirtilmekte. Son iki kuruluş için başka gerekçe gerekiyor ama belirtilmemiş.

Bu endişe, önceden belirttiğimiz gibi burjuvazinin özlemi doğrultusunda.

Maliye ve Çalışma Bakanlıklarının bir başka isteği, burjuvazinin isteğini daha iyi yansıtıyor. Bu husus raporda ayrı bir yer işgal ediyor; ve çok ilginç.. Bu bölümde, devlet eliyle yürütülme zorluğunu kaybetmiş faaliyetleri üstlenen kuruluşların bir kısmının, Maliye ve Çalışma Bakanlığınca işlerle, "devlete verilmiş asli ve sürekli görev yapan kuruluş olarak belirlenmesi isteği belirtiliyor. Bu kuruluşlar şunlar:

- T.C. Devlet Demir Yolları
- P.T.T. Genel Müdürlüğü
- İş ve İşçi Bulma Genel Müdürlüğü
- Maden Tetkik Arama Enstitüsü
- Toprak Mahsulleri Ofisi
- T.C. Emekli Sandığı
- Sosyal Sigortalar Kurumu
- Bağ - Kur

Bu kuruluşlardan altı sıralarda yer alanlar, burjuvazinin finansman konusunda üzerinde durduğu milyarlara sahip kuruluşlar. Üst sırada yer alanlar ise, yine raporun ayrı bir yerinde yer alan, Maliye Bakanlığının bir başka görüşüne uyan kuruluşlar.

Maliye Bakanlığı, bu bölümde şu özelliği taşıyan kurumların "devlete verilmiş asli ve sürekli işleri yaptığını" belirtiyor, yani bu niteliği taşıyan kurumlarda çalışanların memur olmasını istiyor:

- Alt yapı hizmeti yapan kurumlar
- Mal ve hizmet üretiminde monopol durumunda olan kurumlar.

Ve ekliyor : Anayasanın devlete verdiği ekonomik ve sosyal görevleri yürüten kurum ve bankalar.

Bu nitelikler, yazımızın başından beri aktardığımız, burjuvazinin isteklerinin bir bölümüdür zaten.

HUKUKSALLIK YERİNE NEYİN TERCİHİ?

Burjuvazinin istemlerini gerçekleştirmek yolunda ilk yasal karar diyebileceğimiz, Bakanlar Kurulunun, 28. 11. 1975 günlü resmi gazetede yayımlanan kararının temeli olması gereken bir rapor var. Raporunda, Anayasa açısından ve gerçeklerden hareketle hukuki durum saptanmış. Bu hukuki duruma rağmen, Maliye Bakanlığı ve Çalışma Bakanlıklarının talepleri, gerekçeleri ile birlikte yine raporda yer almış. Taleplerin hukuka aykırılığı da gerekçelerin sergilenmesinde açıklık kazanıyor. Bu raporun elde bulunmaması halinde bile, Bakanlar Kurulu kararının hukuka ay-

kırılığı, gerekli araştırma sonunda ortaya konulabilecekti mutlaka. Ama elde rapor olunca, raporda Maliye ve Çalışma Bakanlığının direktmeleri gerekçeleri ile belirtince, ortada Bakanlar Kurulunun bir yanılığısı değil *kaat*'i bulunduğu ortaya çıkıyor. Aslında bu kasıtlı karar, hukuksallığa bir başka şeyin tercih edilmiş olduğunun göstergesidir. Hukuksallığa tercih edilen ise, burjuvazinin istemleridir.

NEYİN BAŞLANGICI

İşçi - memur ayırımı adı altında iktidarların yapmak istedikleri kamu oyuna açıklandıktan sonra, "İşçileri memur yapmak gibi bir işlemin söz konusu olmadığı" hükümet bildirisi olarak kamu oyuna duyuruldu. Ama hükümet edenler adına, ikinci elden yürütmeye bulunanlar işçileri memur yapmanın yollarını zorlamaya başladılar bile. Bu zorlama, burjuvazinin konuyu bir an önce halletme aceleliğinin yankı olmuş görüntüsüdür.

Diğer taraftan konunun özünü örtmesinde Türk İş yetkililerinin "bu konuda hükümet ile aynı görüşte olduklarını" ilan etmelerinin başka bir anlamı olamaz.

Perde bir kere daha aralanmış, burjuvazinin istemlerini yerine getirmeyi görev bilen Milliyetçi Cephe hükümetinin, neyin milliyetçisi olduğu bir kez daha görülmüştür.

Diğer yandan ise hukuka aykırılığa karşı çıkmayan, hükümetin görüşlerine katılan Türk - İş'in işçi haklarını ne denli savunduğunu da aralanan perdenin ardından yine açıkça görülmüştür.

Burjuvazinin onun iktidarlarının ve onların yanında yer alan örgüt liderlerinin hesabına katılmaktan kaçınır gördükleri toplumun dinamosu işçi sınıfı, örgütlenme hakkına hayır diyenlerin demokrasisinden sözde yana görünmelerinin ne anlama geldiğini bilmekte-dir.

EMEKLİLER DİKKAT:

BÜTÇE ZAM GETİRİYOR

RAHAT KOLTUĞUNDA

MC iktidarı 1976 yılı Bütçe tasarısını Meclise gönderdi. Maliye Bakanı Ergenekon geleneklere uyararak, düzenlediği basın toplantısında, tasarı üzerine bilgi verdi. Verilen bilgiler geleneksel açıklamaların ötesinde bir yeniliği içermiyor. 1976 yılı Genel ve Katma Bütçe ödenekleri yaklaşık 178 milyar lira. Bu miktardan 25 milyarlık hazine yardımı düşüldüğünde, konsolide bütçe toplam ödenek tutarının 153 milyar 150 milyon lira olduğu anlaşılıyor.

Bütçenin 138 milyar liralık kısmının vergi ve diğer gelirlerle karşılanacağını söyleyen Ergenekon, 12 milyar liralık iç borçlanmanın sözkonusu olduğunu da açıklıyor. Buna karşın yeni vergi konulmayacağı belirtilirken, yıllardır uygulanacağı söylenen katma değer vergisinin bu yıl işlerliğe kavuşturulacağı da verilen bilgiler arasında.

RAKAMLARIN GERİSİ

Ergenekon'un açıklamaları, rakamların sıkılığı içinde kitle iletişim araçlarında yer aldı. Birbiri ardına dizilen rakamlar, verilen yüzdele, işin gerçek yönünü ve perde arkasını kolaylıkla gizledi. Kamuoyunun büyük bir kesiminin rakamlara ve bütçenin anlamına ilgisizliği Ergenekon'un da işini kolaylaştırıyor. Her ne kadar tasarının meclislerde görüşülmesinde, rakamların ardına gizlenen gerçekler su yüzüne bir nebze çıkarılabilecekse de, bütçe bahane edilerek verilecek geleneksel politik söylemler ardında konular geçirilecek.

Bütçe yasalarının rakamlarından çok uygulamaya ilişkin yazılı kısmı önem taşır. Bu bölümde pek çok yetki Maliye Bakanlığı'na verilir. 1976 yılı bütçesinin hazırlanışında egemen olan görüş üzerinde durmak gerekir. 153 milyarlık bütçe büyük ölçüde personel giderlerinden yapılan önemli kısımlarla bağlandı. Böylece diğer ödenekler yüksek tutulabildi. 1976 Mali Yılı yarılardığında personel giderleri için bütçeye konulan ödenekler bitecek. Devlet Memurlarının maaşlarını ödememezlik edemeyeceğine göre, MC iktidarı Meclislerden kolaylıkla ek ödenek sağlayabilecek. Dikkatleri başka yöne toplayıp, gözboyamakla bildiğini okumaya çalışan MC iktidarının son numarası da bu.

MEMURUN SIRTINDAN OYNANAN OYUN

MC iktidarı memurlardan umudu

kesmiş görünüyor. Personel giderlerini öne sürerek ileride kolaylıkla sağlayacağı ek ödeneklerle, bütçenin ileride vereceği açığı şimdilik gizleyebilen, ya da gizlediğini sanan MC iktidarı, artan ve ileride daha da artacağı kesin olan hayat pahalılığı karşısında memurun maaşlarını da arttırmama kararıyla bütçeyi Meclislere sunuyor.

Ergenekon katsayının dokuzda kalacağını açıkça belirtti. Ancak, burada da oynanan oyun, yukarıda belirtilenden farklı değil. Tasarıda katsayı 10 olarak belirlense, meclislerde belki 11'e çıkacak, bunu önlemek için katsayı tasarıda dokuz olarak belirlendi ki meclisler bunu ancak 10'a çıkarabilsin. Açıkça görüldüğü gibi, MC'nin başa gelmesiyle Türkiye'de iktidarlar artık çok basit ayak oyunlarına başvuruyor.

KAMU İKTİSADI TEŞEBBÜSLERİ VE ZAM FURYASI

Ergenekon'un açıklamasında kamu iktisadi teşebbüslerine (KIT) de yer veriliyor. Bu kuruluşlar için 48 milyar liranın sağlanacağı belirtiliyor. Bu miktarın 38.4 milyarı lirası yatırımlar için gerekli. Hazırlanan bütçe tasarısının ise, KIT'lerin bu yatırımlarına olanak sağlamaktan uzak olduğu açıkça görülüyor.

Getirilen bütçe tasarısının en önemli yönünü de bu nokta oluşturuyor. Devlet üzerine düşen yatırımları gerçekleştiremiyor. Devlete yatırımlarının zamanında gerçekleştirilemediği, yıllarca uzadığı bilinen ve üzerinde çok yazılan konular. Bilinçli olarak sürdürülen yanlış bütçe anlayışı, dolaylı olarak üretimin düşmesine neden oluyor.

Ergenekon yeni vergi uygulamasının söz konusu olmadığını açıklarken KIT'lerin finansmanının nasıl sağlanacağına değinmiyor. Ancak açıklamalar çerçevesinde ortaya çıkan tek sonuç, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin mal ve hizmetlerine getirilecek zamlar oluyor. Dolaylı yollardan emekçilerin cebine girmeyi olağan hale getiren cepheciler, emekçi sınıf ve tabakaların tepkisini görmekten gelmeye çalışıyor. Çünkü oynamak istenen oyun başka. Tüm hesaplarını açık faşizme göre yapan cephecilerin bu oyunlarının bozulacağı ise açık.

BÜTÇEDE İÇ GÜVENLİK ÖDENEKLERİ ARTTIRILDI

Bütçe tasarısının önemli bir yö-

nünü de geçen yıla oranla büyük ölçüde arttırılan iç güvenlik ödenekleri oluşturuyor. İçişleri Emniyet ve Jandarma Teşkilatlarının ödenekleri 1975 ve 1976 yılları itibarıyla aşağıdaki gibi.

Tabloda yer alan rakamlar önümüzdeki yılın ne denli baskıcı bir yönetim yılı olacağını sergiliyor. Arttırılan bu ödeneklerin hesabı, parlamentonun demokrat çizgideki parlamenterlerce,

	Cari Harcamalar	Yatırım Harcamaları	Transfer Harcamaları	Toplam
İçişleri 1975	504 milyon	20 milyon	524 milyon	1.049 milyar
1976	654 "	30 "	640 "	1.325 "
Emniyet 1975	1.604 "	480 "	25 "	2.110 "
1976	2.648 "	537 "	35 "	3.220 "
Jandarma 1975	1.606 "	407 "	12 "	2.026 "
1976	2.227 "	660 "	17 "	2.904 "

görüşmeler sırasında sorulmalıdır. Emniyet Teşkilatının cari harcamaları için konulan ve geçen yılın çok üstünde saptanan ödeneklerin, komandoların bu teşkilat içinde çöplenecek yarıyacağı açık. Şimdiden bu teşkilata doldurulan sözüm ona polislerin, neye hizmet ettikleri, her gün gözler önüne serilen olaylarla açıklığa kavuşuyor. Yansız davranan polisler sürülüp istifaya zorlanırken, zorbalara bu teşkilata dolduruluyor.

Jandarma Teşkilatı ödeneklerinin de büyük oranda arttırıldığını görüyoruz. Bilindiği gibi bu teşkilat İçişlerine bağlı. Doğu Anadolu'daki faşizan baskı-

da Jandarma Teşkilatı etkin bir role sahip. Bütçenin doğudaki emekçilere bir şey götürmediğini öne sürmek bu çerçevede olanaksız! Doğu Anadolu Jandarma Teşkilatının yatırımlarıyla "Büyük Türkiye"ye yaraşır bir yöre olacak!

BÜTÇENİN DİĞER KALEMLERİ

150 milyarlık genel bütçe içinde en büyük ödenek dilimi Maliye Bakanlığının. Ödenek miktarı 57 milyar lirayı aşılıyor. Kamu İktisadi Teşebbüslerinin yatırım harcamaları buradan karşılanıyor.

İkinci sırayı ise Milli Savunma Bakanlığı alıyor. Bu bakanlığın ödenek tutarı 33,5 milyar buluyor. Ancak, bildiği gibi Milli Savunma ödenekleri yıl içinde itirazsız arttırılabiliyor. Milli Eğitim Bakanlığına ise 21,6 milyar lira ayrılmış. Bu yolla temelleri atılan milli ülkü ocağının büyük ölçüde ödeneklerle güçlenmesi sağlanacak!

Kültür Bakanlığına ayrılan 654 milyon liralık ödeneğin anlamı ise açık olsa gerek. Ülkücü söze sanatçılar bu fonlardan çöplenecek. Telif hakkı adı altında milyonlar ülküçülere sanat adına aktarılacak.

SONUÇ

Sınırlı bilgiler çerçevesinde 1976 bütçesinin göze batan bir kaç noktası bunlar. Tasarının tümü meclislerde görüşülürken ve yasalastıktan sonra daha anlamlı biçimde değerlendirilebilir. Ancak, en önemli yönlerinin uygulama sırasında ortaya çıkacağı da biliniyor. Yapılması gereken, bütçenin ardında oynanmak istenen oyunları kamuoyunun anlayacağı biçimde sergilemek. Bu amaç doğrultusunda, rakamların ardındaki gerçekleri somutlamak gerekiyor. Demokrasinin sınırlarını genişletmekten yana olanlara düşen görev bu. Bütçenin peşini bırakmıyacağız.

tan
yayınları

LENİN
Devrim Günleri 1905
(Yeni Çıktı)

4.- TL.

LENİN
Sosyalist Parti ve
Partisiz Devrimcilik
(Yeni Çıktı)

4.- TL.

LE DUAN " Devrim Sürecinde Kadın ve Gençlik "

4.- TL.

LE DUAN " İdeolojik Mücadele ve Propaganda "

4.- TL.

LE DUAN " Toplumda İdeolojik Çalışma "
(2. Basım)

4.- TL.

LENİN " Militan Maddecilik "

4.- TL.

LENİN " Toplumda Siyasal Eğitim "
(Tükendi)

4.- TL.

50 liradan az istekler için pul gönderilmesi.

TAN YAYINLARI; Necatibey Cd. Sezenler Sk. 2/18
Yenişehir - ANKARA.

ERGENEKON'UN SERMAYEYE YENİ HEDİYESİ

Maliye Bakanı Ergenekon, sermaye sınıfına, Ticaret Bakanlığı yetkilerine de tecavüz ederek 5 bin dolara kadar ithalatta bulunabilme olanağı sağladı. Maliye Bakanlığı, dört ay önce aldığı bir kararla, sermaye sınıfına, milyonlarca dolarlık döviz tahsisinde bulunurken, devletin yatırımları için son derece önemli döviz taleplerini karşılamıyor.

SERMAYE SINIFININ "ACIL ve ZARURİ İHTİYAÇLARI"

İthal listelerinde, Ticaret Bakanlığı emrinde 377 sayılı bir kota var. Bu kota "Özel Sektör sanayiinin acil ve zaruri ihtiyaçları için" kaydını taşıyor ve Ticaret Bakanlığına, toplam 10 milyon dolara kadar tahsisde bulunma olanağı sağlıyor. Sanayicilerin özellikle, yedek parça ihtiyacı bu kotadan karşılanıyor.

Ancak, geçmiş uygulamaların, bu kotanın son derece kötü kullanıldığını ve bu aracılıkla bazı kişilerin açtıkları milyonlar kazandığını ortaya çıkarması, Ticaret Bakanlığını bazı önlemlere itiyor. Ticaret Bakanlığı, sanayicilerin, 500 dolara kadar olan döviz taleplerini doğrudan karşılıyor, bu miktarı aşan talepler için uzman raporu istiyor.

Bu kotadan dilediklerince yararlanamayan sanayiciler, her zaman sermaye sınıfına hizmette kusur etmeyen Ergenekon'a dertlerini yanstarak bu olanağın genişletilmesini istedikler. Bakanlığını sermaye

sınıfına borçlu olan Ergenekon, sanayicilerin isteklerini emir olarak kabullenip Ticaret Bakanlığı yetkisindeki 500 dolarlık kotayı, kendi bakanlığının yetkisinde olmak kaydıyla on misli fazlasıyla 5 bin dolara çıkardı.

DEVLET ÜVEY EVLAT MI!

Ergenekon sermaye sınıfına son derece cömert davranıyor. 5 bin dolarlık tahsisle sanayicilerin, acil ihtiyaçların ötesinde neler getireceği Maliye'yi ilgilendirmiyor. Ancak Türkiye'nin döviz sıkıntısı da ortada. O kadar çok yazıldı ki tekrarlama gerek yok. Eriyen döviz rezervleri, önemli bir sorun olarak karşıda dururken bu kanaldan milyonlarca dövizin kontrolsüz verilmesi son derece anlamlı.

Anlamlı olan diğer bir nokta ise, sermaye sınıfına cömert davranan Ergenekon'un devlet yatırımları için zorunlu döviz tahsis taleplerini karşılayamaması ve sonuçta da pek çok devlet yatırımının aksaması. Sermaye sınıfının döviz talepleri, döviz kıtlığı nedeniyle devlet yatırımlarından kısılarak veriliyor. Bu tuma ise itiraz eden yok. Müsteşarından odacısına kadar kıyım uygulanmasının nedenleri burada yatıyor. Şimdi devlet, Ergenekon'un çiftliği, dilediğince tasarrufta bulunuyor ve dört aydır siren bu uygulamalardan kimse haberdar olmuyor. Acaba kıyım kararlarının imzalayanların bunlardan haberi var mı!

FRANSA'DA GENEL EYLEM GÜNÜ

Fransa'nın iki büyük işçi sendikası Genel İşçi Konfederasyonunu (CGT) ve Fransa Demokratik İşçi Konfederasyonu (CFDT), 2 Aralık'ta tüm ülkede genel eylem günü düzenledi.

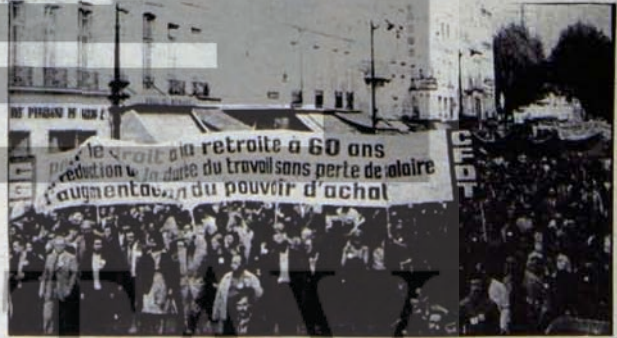
İki büyük sendikanın, bir süredir emeklilik yaşının 60'a indirilmesi ve işgününün yeniden 40 saate indirilmesi için ileri sürdükleri talepler sonucunda Fransız hükümeti konuyla ilgili yasa tasarıları hazırlamaya başlamıştı. Hazırlanan yasaların soruna bir çözüm getirmediğini belirten CGT ve CFDT "söz sırası eylemin" diyerek her işkolundan işçileri ortak eyleme çağırdı.

2 Aralık eylem günü, aynı zamanda, satın alma gücünün korunması ve artırılması, istihdam garantisi, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, kazanılan sosyal güvenlik haklarına saygı gösterilmesi gibi taleplerin de savunulması için bir vesile oldu.

İki sendika konfederasyonu 2 Aralık öncesinde düzenledikleri bir basın toplantısında, hükümetin, sendikaların emeklilik ve işgücünün kısıtlanmasına ilişkin taleplerinin haklılığını görerek, hazırladığı tasarılarla işçileri yumuşatmaya çalıştığını, ancak hiç bir gerçek çözüm getirmediğini belirttiler. İki Sendika, ülkedeki işsizliğin gün geçtikçe bir felaket niteliği aldığını söylediler.

CGT ve CFDT liderleri, hükümetin aldatmacalarının yanısıra, işverenlerin, özellikle Fransız Ulusal İşverenler Konfederasyonu'nun, temel işçi haklarına yönelttiği saldırıları da kınadılar. İşverenlerin özellikle sosyal güvenlik haklarını kısmaya çalıştıklarını, sendikal özgürlüklere ve grev hakkına karşı saldırıya geçtiklerini, bu arada iş kazalarının da hızla çoğaldığını belirttiler.

Fransa işçi sınıfının ekonomik örgütleri, bütün işçilerin 60 yaşında emekli olma hakkına sahip olmalarını, emeklilikten sonra asgari 1400 frank olmak üzere, önceki maaşlarının yüzde 75'ini almalarını istiyor. Aynı zamanda, işgününün 40 saate indirilmesi halinde ücretlerde hiçbir indirim yapılması şart koşuyor.

CGT lideri Georges Seguy, 2 Aralık eylem günü ile ilgili olarak şunları söyledi: "İki büyük sendikanın eylem günü çağrısının amacı, hükümet-işveren koalisyonunun anti-sosyal politikasına son verilmesini isteyen işçilerin taleplerini yerine getirmek, bu koalisyonun işçilerin talepleri karşısında gösterdiği direnci kırmaktır. Bu eylem günü, sürdürmeye kararlı olduğumuz sendikal eylem birliğinde de yeni bir aşamadır."

2 Aralık günü Paris'teki tüm kamu hizmetlerinde çalışan personel ve belediye görevlileri CGT ve CFDT tarafından 24 saatlik greve çağrıldı.

Fransa işçi sınıfının en yığılmal partideki sendika konfederasyonu CGT'dir. CGT'de, Fransız Komünist Partisi'nin mücadele anlayışı etkin durumdur. Buna karşılık CFDT, sosyal-demokrat eğilimin güçlü olduğu bir konfederasyondur. Ancak son yıllarda ülkede işçi eylemlerinin önemli bir özelliği, sendikal eylem birliğine doğru önemli adımların atılmakta olmasıdır.

BUMEDYEN: BEN İSA DEĞİLİM

Bir süredir dünya kamuoyunun dikkatleri Afrika'nın kuzeyindeki İspanyol Sahrası'na çevrilmiş bulunuyor. Bunalımın, bölgedeki ilerici gelişmeleri frenlemek amacıyla İspanya ve Fas tarafından özellikle planlandığı görüşü kuvvet kazanıyor. Emperyalist güçlerin esas hedefi durumunda bulunan Cezayir'in Devlet Başkanı Huari Bumedyen, sorun üzerindeki görüşlerini bir yabancı gazeteye verdiği demeçte açıkladı.

Durumun kendisini ürkütmediğini söyleyen Bumedyen şunu ekliyor: "Madrid'de olup bitenler bir sinemadan ibarettir. Herşey önceden hazırlanmıştır. Hem de çok önceden." Bumedyen'in demeci şöyle :

Soru: Sahra üzerinde hiçbir talebi olmayan Cezayir'in, Sahra halkının kendi kaderini tayini üzerinde ısrar etmesinin nedeni nedir ?

Cevap: Bu sorun, Sahra'nın, Cezayir'in güvenlik kuşağı içinde yer alan bir bölge olması nedeniyle bizi ilgilendirmektedir.

Sahra halkının yapacağı seçimden neden bu kadar korkulmaktadır acaba? Kral Hasan'ın endişesinin nedeni nedir ? Bizim istediğimiz sadece BM kararlarının uygulanmasıdır. Fas ise, sadece Sahra üzerinde değil, Moritanya ve Cezayir topraklarının bir bölümü üzerinde de hak iddia etmektedir.

Sınırları belli olmayan iki ülke var dünyada : Fas ve İsrail. Siz bana bunun nedenini açıklayabilir misiniz?

Soru: Fas tarafı, Polisario Cephesi'nin her türlü silahlı eyleminin Cezayir'in giriştiği bir saldırı olarak değerlendirileceğini söyledi.

Cevap: Fas'a bir saldırıda bulunulması söz konusu olamaz. Sahra, ne Fas toprağı ne de Moritanya toprağıdır. Devrimci bir devlet için, Sahra yurtseverlerini desteklemek ise bir görevdir. Onların ezilmesini kabul edemeyiz ve buna izin vermeyeceğiz.

Asıl sorulması gereken soru şudur : Orkestrayı asıl yöneten kimdir? Uluslararası durumu incelerseniz, son dönem içinde Amerika'nın Asya'da açık olarak gerilediğini görürsünüz. Bugünkü durumda, emperyalizmin direnme hattı Basra Körfezi'nden Atlantik'e uzanmakta, bu arada da Afrika'dan ve Mağrip ülkelerinden geçmektedir. Em-

BUMEDYEN SAHRA SORUNUNU ANLATIYOR

ABD, BASRA-ATLANTİK HATTINDA DİRENİYOR

peryalistlerin düşüncesi kabaca şöyledir: Mısır'da işler yolunda gitmektedir, şimdi ise Mağrip ülkeleriyle ilgilenmenin sırası gelmiştir. Denebilir ki, bu konuda henüz bütün oyuncular sahneye çıkmamıştır.

Angola'da olanlara bakınız. Ama burası Angola değildir. Bölgede belli bir denge oluşturmayı başarmışızdır. Bu dengeyle oynayamayız. Başka ülkelerin de bizi olduğumuz gibi görmesi gerekir. Bir arada yaşamak için herşeyi yaptık, hertürlü engellemeye rağmen. Cezayir'e el atıldığı zaman, tek sonuç Cezayir'in sertleşmesi olacaktır. Biz kendimizi Küba'nın ve Cinhindi halklarının devrimci çizgisi içinde görüyoruz.

Bunalımı biz yaratmadık, ama bundan zararlı çıkacak da biz olmayacağız.

Bugün bütün çabalar, Cezayir devrimini kuşatmayı amaçlamaktadır. Çünkü biz başkalarının söylemeye cesaret edemediği şeyleri söylüyoruz; çünkü biz pasif olmayan, aksine ilerleme ile irtica arasında ayrım gösteren bir bağlantı-

Cezayir halkı piyon gibi kullanılmayı kabul edemez.

Komşularımız ise sorunu büyütmüşlerdir. Halkımıza hakaret etmişlerdir. Bana hakaret edebilirler. Bu, başkanlık görevinin risklerinden biridir. Ama bir halka hakaret edilmez. Kurtuluş savaşı boyunca hiçbir zaman biz Fransız halkın hakaret etmemişizdir.

Bize karşı, milliyetçilikten yararlanılmaktadır. Bu taktik, genel olarak, hedef alınan kimsede bir karşı tepkinin uyanmasını kışkırtır. Fakat bizim için söz konusu olan sadece vatan değil, aynı zaman da devrimdir. Son on yılın, bütün alanlardaki kazanımları söz konusudur. Büyük reformların kararnamelele, yönergelerle gerçekleştirildiği doğrudur; ama bu reformlar gittikçe halkın kitle halinde desteğiyle karşılaşmıştır. Artık sadece bir öncü yoktur. Cezayir toplumunun bütünüyle değiştiği söylenebilir.

Belki de, Cezayir halkının kendi devrimini savunabileceğini ispatlamasının zamanı gelmiştir. Ben İsa Değilim. Birinci tokattan sonra öteki yanğını uzatmam.

rın onun dostu olabilirler. Her devrimci gibi bunu ümit etme hakkına sahibim. Fakat Avrupa da bu olasılığı hesap etmek zorundadır.

Fas'taki olaylar, ordunun iki kez ayaklanması, ülke çapındaki çürüme, feodal rejimin kendi yıkımının tohumlarını kendi içinde taşıdığı fikrini güçlendirmektedir.

Soru: Fransa ile Cezayir arasındaki ekonomik ilişkilerin bozulması, sözü ettiğiniz geniş kapsamlı taarruz planı içinde mi yer almaktadır?

Cevap: Özel olarak kimseyi suçlamıyorum. Ne var ki, bugüne kadar karşılatığımız her bunalımdan önce Paris'in ciddi bir tutum içine girdiğini belirtmek istiyorum. 1973 petrol bunalımını hatırlayın. Paris'te o zaman, sorunların Cezayir'de "daha ılımlı" bir hükümetle ele alınmasından söz edilmişti. Başkan Valery Giscard d'Estaing Cezayir'e yaptığı ziyaret politik bir ziyaret olmuştu. Biz ise, yine de ekonomik sorunlardan söz etmiş, Fransa'ya petrol satılabileceği-

ALDATILMIŞ KİTLELER

sizlik politikasını seçmiş bulunuyoruz.

Soru: Fas'ın aksine, Cezayir'de örneğin halkın seferber edilmediğini, büyük mitingler yapılmadığını görüyoruz. Oysa Sahra sorununun Cezayir'lileri kaygılandıracağını da biliyoruz. Siz ya da başka yetkililer halkla konuştuğu zaman şu soruyla karşılaşıyorsunuz: "Ne yapacağız?"

Cevap: Biz halkı seferber ettiğimiz zaman eylem için seferber ederiz. Ama halk şunu hiçbir zaman kabul etmez: "Eliniz boş çölde yürüyün, sömürge ordusunun askerleriyle karşılaştığımız zaman da onları kucaklayın. Size ateş ederlerse de yürümeye devam edin."

Soru: Peki, bu durumda Mağrip'in yeri nedir ?

Cevap: Bugün için mücadele ideolojik düzeyde ortaya çıkmaktadır. Açıkça söylüyorum : Mağrip devletlerinin birleşmesine hayır !

Sosyalist bir rejimle feodal bir düzenin izdivacı mümkün değildir. Ben, Mağrip halklarının birliğine evet diyorum. Ayrıca, burjuva nitelikte bir Mağrip birliğinin kurulması için de çalışmam.

Aynı şekilde, Cezayir devriminin bugünkü gerçekliği yarın da aynı olacaktır. Ama gerçeklik de değişebilir. Bugün Cezayir'in düşmanı olarak görülenler ya-

mızı, onlardan da yatırım malı almak istediğimizi söylemiştik. Bundan çok kısa bir süre sonra Fransa bizden yaptığı petrol ithalatını azalttı. ERAP adlı şirket, Cezayir petrolü için 12,55 dolar ödemeyi reddederek Sonatrach'la olan sözleşmesini iptal etti. O sırada dünya petrol fiyatı 12,75 dolardı. Bir süre sonra aynı şirket bizden 13,95 dolara petrol alma teklifinde bulundu. Bunu nasıl açıklamalı?

Hiç kuşkusuz, Fransa'da, ülkeleri arasında olması gereken iyi ilişkileri bozmak için çalışan güçler vardır. Bugün de Paris Fas'a yaptığı silah satışlarını artırmıştır. Bunun dostça bir davranış olduğunu sanmıyoruz.

«MISIR'DA BÜYÜK SERMAYE İKTİDARDADIR»

HALKINA İHANET EDİYOR

Son aylarda Arap basınında Mısır Komünist Partisi'nin kurulduğu yolunda haberler yer aldı. Mısır Komünist Partisi Mısır'daki bugünkü koşullar altında gizli olarak faaliyetini sürdürüyor. Parti'nin yöneticilerinin kimler olduğu konusunda kesin bilgiler yok.

Mısır Komünist Partisi'nin Merkez Sekreteryası Temmuz ayında ülkedeki durumu değerlendiren bir siyasal rapor hazırlamış ve bu rapor Arap basınında yayımlanmıştı. Yakınlarda da İngilizceye çevrildi.

DIŞ POLİTİKADA EMPERYALİZMLE UZLAŞMA

MKP raporunda, Sedat yönetiminin Arap ulusal davasına olan taahhütlerinden ayrıldığı, Orta Doğu sorununun bir Amerikan çözümüne bağlanmasında kararlı gözüktüğü, Sovyetler Birliği ile olan "stratejik ittifakı" bıraktığı, İran rejimi gibi emperyalizme ajanlık eden rejimlerle ilişkileri sıkılaştırdığı belirtiliyor. Gericici Arap rejimleriyle ilgili olarak da şu değerlendirme yapılıyor: "Mısır'daki çevrelerin gericici Arap rejimleriyle işbirliği artmaktadır ve Kahire - Riyad miheri kurulmuştur. Egemen çevreler, emperyalizmin ve gericiciliğin Lübnan'ın bütünlüğüne ve Filistin direnişine karşı çevirdikleri manevraları gizlemek, irtica ile ulusal demokratik güçler ve Filistin direnişi arasında tarafsız bir tutum almaktadırlar."

İÇERDE BÜYÜK SERMAYEYE AÇILMA

İktidarın halk kitlelerini ve özgürlükleri bastırma amacını güttüğü belirtilen MKP raporunda, Nasır'cı solun büyük bir darbe yediği 15 Mayıs 1971'den sonra büyük sermayeden ve tarım burjuvazisinden yana bir politika izlendiği ve dünya kapitalist sistemiyle ilişkilerin sıkılaştırıldığı açıklanıyor.

Raporda, 1974'te 30 milyon Mısır sterlini olan özel sektör yatırımlarının 1975'te 100 milyona çıktığı; devletin özel kişilerle yapacağı alışverişlerin tavanının 100 000 sterlinden 500 000 sterline çıkarıldığı; kamu sektörü hisselerinin özel sektöre satıldığı; yabancılarla ülkede toprak sahibi olma hakkının tanındığı ve toprak fiyatlarının bu yüzden hızla arttığı; yabancı yatırımları artırmak amacıyla, yüksek gelirlerden alınan vergilerin azaltıldığı; karma şirketlere izin verilerek çokuluslu tekelere kapılmanın açıldığı; yabancı bankalara Mısır para piyasasına girme izninin verildiği; 1973 - 74 döneminde 11'i Amerikan olmak üzere 12 yabancı petrol şirketiyle anlaşma yapıldığı; toprak kiralarnı artırmak amacıyla Tarım Reformu nun değiştirildiği; yasal yollarla yabancı şirketlerin iş kanununa uymamalarının sağlandığı belirtildikten sonra iktidardaki "egemen ittifak"ın niteliği şöyle belirtiliyor:

"1) Kır burjuvazisi. Bu kesim Sos-

yalist Birlik içinde ve Ulusal Meclis'te kilit noktaları ve çoğunluğu elinde tutmaktadır.

2) Devlet aygıtındaki, kamu sektöründeki ve siyasal organlardaki yüksek bürokrat ve teknokratlar. Büyük ekonomik ayrıcalıklara sahip olan bu kesim üyeleri, ticarete, sanayiye ve verimsiz alanlara yaptıkları yatırımlarla da büyük paralar biriktirmişlerdir. Bunlar, yeni komisyonlar elde etme hayaliyle Batı sermayesine daha da açılmasını istemektedirler.

3) Üretici faaliyetlerle değil de, spekülasyon, kara borsa ve ticaret yoluyla hızlı kârlar elde eden büyük sermaye"

EGEMEN İTTİFAKIN YENİ DESTEKÇİLERİ

MKP raporunda, Ekim 1973 savaşından ve kuvvetlerin birbirinden uzaklaştırılması konusunda İsrail'e yapılan ilk anlaşmadan sonra egemen ittifaka yeni unsurların da katıldığı belirtiliyor. "Büyük toprak sahiplerinin ve feodal ailelerin, toprak reformu yasasına göre elindeki fazla toprağı satmalama izin verilmesi kır burjuvazinin büyük ölçüde gelişmesini sağlamıştır. Küçük burjuvazinin ve özellikle ticaret burjuvazisinin içinden giderek büyüyen bir kesim, spekülasyon, kara borsa ve yasa dışı yollarla sağladıkları büyük kârlarla büyük burjuvazinin saflarına katılmıştır. Öte yandan, temmuz 1961'den itibaren toplumdaki kapitalist ilişkilerin özüne dokun-

maksızın alınan millileştirme tedbirleri sonucunda, Mısır burjuvazisi yatırımlarını millileştirme alanına girmeyen verimsiz ve parazit alanlara yönelmiş, böylece gelişme olanağı bulmuş ve ekonomik etkinliğini artırmıştır. Ayrıca çok sayıda bürokrat ve teknokrat özel işletmelerle çıkar birliğine girmiş, ortak projelere katılmıştır. Halk kitlelerinde sağlam kökleri bulunmayan ve sağ kanatla kozlarını halk desteğine dayandırmaksızın paylaşmak isteyen Nasır'cı sol, Nasır'ın ölümünden sonra egemen grup içindeki mücadeleyi yitirmiştir."

İZLENECEK YOL KONUSUNDAKİ AYRILIKLAR

MKP raporu, iktidara karşı alınacak tavır konusunda iki aşırı eğilim bulunduğunu açıklamakta ve bu eğilimleri şöyle belirtmektedir: "Birincisi, egemen çevrelerin bir bütün olarak ulusal davaya ihanet ettikleri görüşünde olan ve bu nedenle iktidarı devirmesini isteyen ultra solculuk; ikincisi de, egemen ittifakın içindeki güçler dengesindeki sürekli değişiklikleri ve bölgede emperyalist politikalarla bağlarını artırmalarını gözmezlikten gelen ve iktidarı bütünüyle milliyetçi olarak değerlendiren sağ aşırılık." İki görüşün de, egemen ittifakın heterojen yapısını gözmezlikten geldiğini belirten rapor şöyle devam etmektedir:

"İktidardaki sınıf ve kesimlerin bazıları gerçekten hain ve ajan olmuşlardır. Diğerleri de, ulusal burjuvazinin tipik özelliği gereği emperyalizmle uzlaş-

ma aramakta, bölgede emperyalizmin küçük ortağı rolünü üstlenmeyi düşünmektedir. Bunlar, emperyalizme ve İsrail'e karşı uzun süreli bir savaşın politik ve toplumsal sonuçlarından, böyle bir savaşın sınıf mücadelesine yapacağı etkilerden, ve Filistin direnişinin Arap ulusundaki gittikçe artan ilerici ruhünden korkmaktadırlar. Ancak egemen ittifak içinde, değişik derecelerde, Nasır'cı milliyetçi çizgiye inanmayanlar da vardır. Bunlar bu yolu sürdürme çabasındadırlar, fakat egemen ittifakla çatışmaktan da kaçmaktadırlar. İttifakın çeşitli kesimlerinin tutumu arasında ayrım yapmak ve aralarındaki çelişkileri ortaya koymak bizim görevimizdir. İttifak içinde etkinliklerini artıran güçler, ajanlar ve uzlaşmadan yana olanlardır; ittifaktaki milliyetçi unsurların ağırlığı ve etkisi azalmaktadır."

"Rejimin ilerici milliyetçi çizgiden uzaklaştığı bir sırada, milliyetçiliğini vurgulamak ancak bir yanlış yansıma ve bulandırma olur; kitleleri teslimiyet politikasına direnme sorumluluğundan sapıtarak onların uyanışına darbe vurur. Mısır'daki egemen rejime karşı tavırmız şöyle olmalıdır: Emperyalizmin planlarını uygulamaya çalışan iktidardaki ajan güçlere karşı mücadele ve onları egemen ittifaktan ayırmak; ittifaktaki milliyetçi kesimleri, bölgede emperyalizmin değirmenine su taşıyan teslimiyet ve uzlaşma eğilimine direnme noktasına itmek ve güçlendirmek.

GÖREVLER

MKP raporu, ülkede faşist bir darbe olasılığında da söz etmektedir:

"Gericici sağ güçlerin ve aşırı dinci grupların faaliyetlerinin artması, Müslüman Kardeşler'in örgütlenme ve faaliyetlerine yeniden başlaması karşısında, faşist bir darbeyi hedef alan girişimleri beklemek gerekir. Parti, bu tehlikelere karşı uyarına görevini yapmalı, bu tehlikeleri göğüslemeye ve bunlara direnmeye hazır olmalıdır."

ABD'nin Orta Doğu politikasının Filistin hareketini ezme ve dinsel gruplar arasındaki mücadeleyi kısıktarak Lübnan'ı parçalamaya yöneldiğini belirten MKP, partinin Orta Doğu'da her türlü "kısmi" çözüme karşı olduğunu açıklamaktadır.

MKP, Mısır'daki muhtemel gelişmeleri de şöyle belirtiyor:

"Önümüzdeki dönemde, egemen ittifak, Arap Sosyalist Birliği içinde daha çok grubun kurulmasına izin vererek kendisine liberal bir görünüm vermeye çalışabilir. Ancak bu tür adımların kapsamı çok dar olacak, sadece egemen ittifakı oluşturan sınıflara ve kesimlere sınırlı kalacak ve Mısır'daki politik hareketi kontrol altına almayı amaçlayacaktır. Bu tür adımlar demokratik açılımlar olarak görülmemelidir. Ancak, bunlara karşı kendimizi tecrit edici bir tavır da almamalı ve bunlardan mümkün olduğunca yararlanmalıyız."

ÜÇÜNCÜ DÜNYADA YENİ OYUNLAR

Dünya Kardeş Kentler Federasyonu-Birleşik Kentler, ABD ve diğer ileri kapitalist ülkelerin, yerel yönetimler aracılığıyla özellikle Afrika'da ve diğer üçüncü dünya ülkelerinde yürüttüğü stratejiyi açıklayan gizli bir rapor hazırladı. Raporda, son olarak, özellikle ABD ve Batı Almanya'nın girişimiyle bir "Afrika Kentleri Birliği" kurulması amacıyla çalışmalar yapıldığı açıklanıyor. Yürüyüş, 16 Ekim 1975 tarihli bu gizli rapora bir özetini yayınlıyor.

AFRİKA VE ÜÇÜNCÜ DÜNYADA AMERİKAN STRATEJİSİ VE HEDEFLERİ ÜZERİNE NOT

I.- Kahire Toplantısı (Mısır), 25-30 Ekim 1975.

Tüm Afrika'daki yerel ve bölgesel yönetim birimleri, geçenlerde, 25-30 Ekim tarihlerinde Kahire'de yapılacak ve "Association of African Cities" (AAC) adlı bir örgütün (Afrika Kentleri Birliği) kurulmasını amaçlayan bir kongreye katılmak üzere davet edildiler.

Bu "Birlik'in kurucuları şunlardır :

-Batı Berlin'deki Uluslararası Alman Kalkınma Vakfı

-Afrika Kalkınma için Oluşum ve İdari Araştırmalar Merkezi, CAFRAD. (Tanca)

-"Town Affiliation Association"

-Kent Birleşme-, Washington; La Haye'deki Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği /IULA; IULA, böylece, Afrika'daki yerel yönetimleri etkilemek ve bu yönetimlerin uluslararası ilişkilerini kontrol altına almak amacıyla 15 yıldır sürdürdüğü çeşitli girişimlerini bir sonuca ulaştırmaktadır.

Kurulacak "Birlik'in tüzüğü, Federal Almanya Kentleri Birliği /Deutscher Stadetag/' model alınarak hazırlanmıştır.

ABD, Federal Almanya, İngiltere ve Benelux ülkeleri elçilikleri, konferansa katılmaları için özellikle Fransızca konuşan Afrika ülkeleri üzerinde ayrı ayrı, fakat ciddi baskılar yapmaktadırlar. Aynı şekilde, CAFRAD da, başkanı Kariuki'nin girişimleriyle Afrika'daki yerel yönetimler nezdindeki misyonlarının sayısını artırmaktadır. Bu arada, Cezayir yetkilileri bu toplantıyı Washington ve Batı Berlin'de hazırlanan yeni sömürgeci ve emperyalist bir operasyon olarak nitelendirmişlerdir. Ayrıca, özellikle Fransızca konuşan bazı Afrika ülkelerinin yetkilileri de, Senegal'in çağrısı üzerine bu operasyonu engellemek amacıyla toplanmışlar ve bir "Afrika Belediyeleri Birliği'nin tüzük çalışmalarına başlamışlardır. Brazaville belediye başkanı, bir süre önce, aynı "Afrika Kentleri Birliği'nin oluşturulması için Batı-Berlin'de (!) Almanya ve ABD tarafından düzenlenen bir toplantıda bu

girişimi başarısızlığa uğratmıştı. Batı Berlin'deki toplantı, UNESCO'ya bağlı olan CAFRAD'ın kılıfı altında Alman Vakfı eliyle çeşitli Afrika ülkelerinde düzenlenen seminerlerden sonra yapılmıştı.

Bu yenilgiden cesaretleri kırılmayan ve bütünüyle Batı Alman hükümetinin sağladığı 100 milyon markı aşkın bütçelerine güvenen Alman Vakfı yöneticileri (Afrika Servisi başkanı Wolfgang Adlerstein), yalnız Batı Almanya'nın değil ABD'nin de diplomatik baskıları altında bulunan Kahire'yi seçmiş bulunuyor. Bu arada, belki istihbarat yanlışlarından dolayı, Afrika Birliği Örgütü'nün de bazı yöneticileri Kahire operasyonuna katılmışlardır.

II.- Operasyonun perde arkası

Afrika'ya ve üçüncü Dünya'ya sızılması, çeşitli örgütler aracılığıyla yerel ve bölgesel yönetimler düzeyinde gerçekleşmektedir. Bu örgütler, hem hükümet yetkilileri tarafından, hem de ABD, Federal Almanya, İngiltere, Hollanda ve İsrail iş çevreleri tarafından desteklenmektedir. Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (IULA), bu güçler tarafından uyumlu bir politika yürütülmesini sağlamaktadır. Bu örgütün başlıca destekçileri, Anglo-sakson ve Kuzey Avrupa ülkelerinin, ve bu arada İsrail'in kent örgütleri ve belediyeleridir. NATO ve SEATO ülkeleri bu örgütün dayanak noktalarıdır.

IULA'nın Afrika'ya gösterdiği ilgi ilk kez 1960'ta Tel Aviv'deki kongresi sırasında ortaya çıkmıştır. Daha sonra, 1961'de IULA'nın öncülüğünde, o zamandan sonra CIA'nın finanse ettiği örgütler skandalında ismi geçecek olan Amerikan "Halktan halka programı'nın düzenlediği, kardeş şehirler üzerine bir konferansta yine kendisini göstermiştir. Söz konusu programın kurucusu Mark Botman, Allan Dulles'in eski yardımcılarından.

Bu girişimler, "Halktan halka programı'nın da gösterdiği gibi, ABD'ye ve Amerikan hayat tarzına beğenilir bir görüntü verme konusundaki kararlılıkla uyuşmaktadır.

ABD'nin ve IULA'nın Afrika'ya sızması, BM örgütünün IULA'nın özellikle Üçüncü Dünya'daki bütün girişimlerine sağladığı yardımla daha da kolaylaşmıştır. O kadar ki, Birleşmiş Milletler'in yerel yönetimlerle ilgili servisi IULA'nın az çok bir yan örgütü olmuştur. BM'in Afrika'daki bölgesel servisleri IULA'ya destek olmaya zorlanmışlardır. IULA, daha sonra BM'de bir daimi delege tarafından temsil edilecektir.

Bu arada, 1964'ten sonra IULA'nın yer yer bütinleşmeye varacak kadar sürekli bir işbirliği anlaşması gerçekleştirilmek amacıyla "Avrupa Belediyeleri Konseyi"(CCE) ile görüşmelere girildiği

belirtilim. Daha sonra, IULA'nın, bunu Avrupa'daki yerel iktidarları Amerikan yörüngesine sokmak için bir araç olarak gördüğü ortaya çıkmıştır. Örneğin son olarak, "Kuzey Amerika Kent Bağlantıları Bürosu", Avrupa'daki kentsel durumu daha iyi tanımak amacıyla kurulmuştur. Bu "Büro'nun merkezi 1975 Ocak'ından itibaren La Haye'e, IULA'nın sekreteryasına taşınmıştır.

1965'te, Adis Ababa'da BM'in ve IULA'nın düzenlediği bir staj sırasında şu örgütlerin de boy gösterdiği görülmüştür:

-Batı Berlin'deki Alman Kalkınma Vakfı; bu kuruluş birkaç yıl sonra "Alman Uluslararası Kalkınma Vakfı" haline dönüşecektir.

-Ford Vakfı;

-Chicago'daki "Kent İdarecileri Birliği"

1968 Ekiminde CAFRAD, IULA'ya katıldı. Hükümetlerarası bir örgütün, gayri resmi bir kuruluşa girdiği ilk kez görülmüyordu. Bütün toplantı ve kongrelerde, IULA'nın, sanayileşmiş ülkelerin araştırma çalışmalarını kalkınmakta olan ülkelerin kullanımına vermeye amaçlayan bir bağlantı merkezi olması gerektiği vurgulandı.

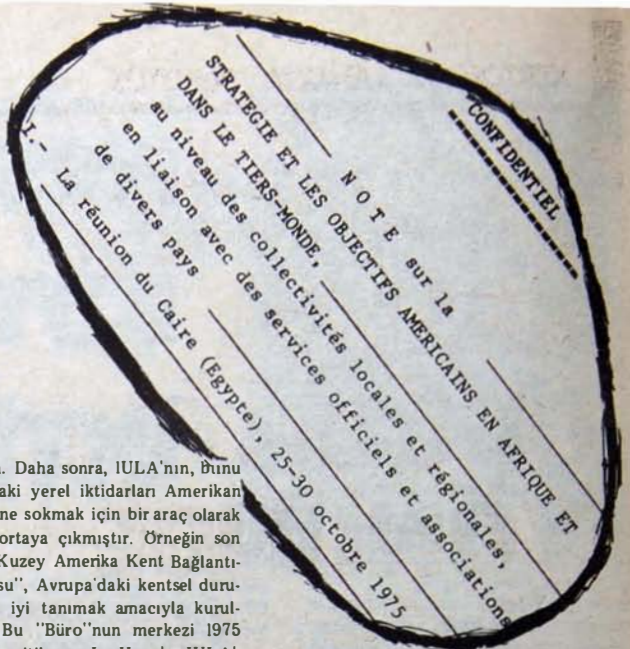
1965'ten sonra, IULA, Dünya Kardeş Kentler Federasyonu'nu (FMVJ) etkisizleştirmek için çabalarına girişti. Bunu başaramayınca onunla yakınlaşmaya çalıştı.

Bu arada BM örgütü açıkça IULA'dan yana ve FMVJ'ye karşı bir tarafgirlik yürütmüştür. 1974'te, Avrupa'da geri kalmış belediyelerle kardeşlik-işbirliği konularında bir konferans toplanması sonrasında, hazırlık safhasında BM'in harcadığı 20 000 doların tümü IULA'ya verilmiştir.

ABD'de, artık ortadan kalkmış olan "Halktan halka programı" şimdi Kent Birleşmesi Birliği /TAA/ tarafından yürütülmektedir. Söz konusu programa şimdi bir de ekonomik boyut eklenmektedir. Giderek TAA'da diplomatik personel de görev almaya başlamıştır. Afrika sorunları uzmanı büyükelçi Joseph Palmer bunlar arasındadır.

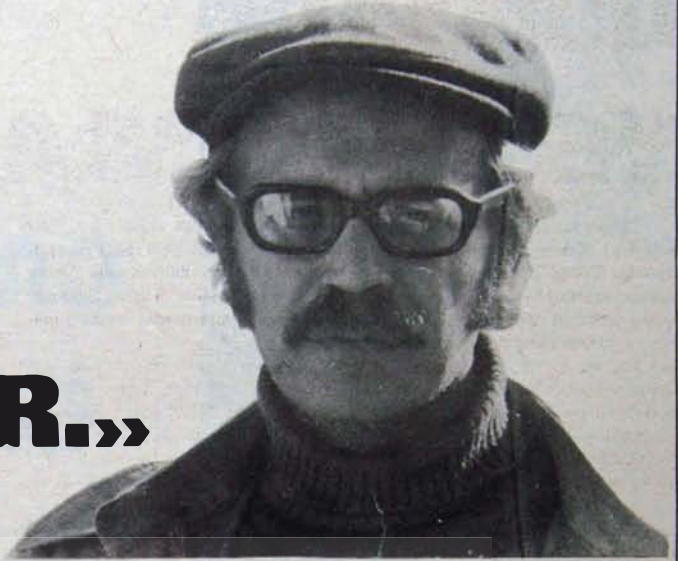
SONUC

Son yıllarda, Federal Almanya, İngiltere, Benelux ülkeleri ve İsrail'in aracılığıyla ABD'nin Afrika belediyelerine, bu belediyelerin gelişmesine ve uluslararası ilişkilerine iyiden iyiye el attığı görülmektedir. Birçok Afrika ülkesi, bu seminer davetlerinin, Almanya'ya ve ABD'ye yapılan çalışma gezilerinin arkasında yatan, ve belediye kadrolarını yabancı devletlerin mutemel adamları haline getirmekte olan tehlikenin farkında gözükmemektedirler.

«SİNEMA, HALKIN ÇIKARLARI YÖNÜNDE BİR GÖREVDİR.»

TÜRK SİNEMATEK DERNEĞİ BAŞKANI ONAT KUTLAR'LA GÖRÜŞME

Soru : Onuncu kuruluş yılını kutlayan Türk Sinematek Derneği'ni bize kısaca tanıtır mısınız ?

Cevap : Sinematek Derneği 1965 yılında kuruldu. Sinema, basın, üniversite ve bunun dışındaki aydın çevrelerden 15 kişi tarafından, böyle bir ihtiyaç uzun zamandan beri bulunduğu için kurulmasına karar verildi. Sinematek'in kuruluşu gerçekten o yıllar için bir ihtiyaçtı.

Sinema, ülkemize oldukça erken bir dönemde geldi ve ilk Türk filmleri de yine oldukça erken yıllarda çekildi. Örneğin doğrudan doğruya bir Türk tarafından çekilen ilk Türk filminin tarihi 1914'tür. Bu uzun ömür süresince gerek yerli yapımlar gerekse ülkemize getirilen yabancı yapımlar yönünden büyük eksiklikler taşıyordu. Bu eksikliklerin başında da sinemanın genellikle bir eğlence aracı olduğu, kitleleri eğlendirmek amacıyla üretilen bir meta olduğu, ve bir de özellikle kapitalist Batı ülkelerinde alışlagelmiş görevler dışında başka bazı işlevler ve görevler taşıdığı kanısı yaygındı. Böylece, sinemanın önemli bir kitle iletişim aracı olduğu unutulurken, daha çok eğlendirici özelliklerinden yararlanarak hatta zaman zaman beyin yıkayıcı, yanlış birtakım düşüncelere sarkılayıcı örnekleri bolca gösterilmişti. Özellikle egemen sınıfların ülkemizde sinema aracından, film denilen iletişim aracından geniş ölçüde yararlandıkları bir gerçektir.

Sinematek kurulduğu yıldan itibaren gerek dünyada gerekse ülkemizde sinemanın eğitici, kitleleri bilinçlendirici, aydınlık getirici özelliklerinden yararlanan büyük örneklerini, klasik ve modern örneklerini göstermeyi, bunları genç kuşaklara iletmeyi, bu gibi filmlerin negatif ve pozitif kopyalarını toplamayı ve korumayı amaç edindi. "Sinematek" kelimesi yabancı kökenlidir; tıpkı kitaplık anlamına gelen bibliyotek, yada plakların konulduğu yer anlamındaki diskotek gibi sinema eserlerinin bulunduğu yer anlamında "Sinematek" kelimesi frengiçde üretilmiştir. Sinematekler aynı zamanda birer sinema müzesidirler, sinema eserlerinin önemli örneklerinin hem korunduğu hem de yeni kuşaklar için sürekli olarak gösterildiği onlara tanıtıldığı yerler anlamına gelir. Bu yıl onuncu kuruluş yılını kutlayan sinematek kendi alanında oldukça önemli işler başardı diyebiliriz. Şimdi bunları bazı rakamlarla vermek gerekirse, şöyle kısa bir sayım yapmak mümkün : Sinematek bu 10 yıl içerisinde dünyanın bütün ülkelerinden 3 bine yakın film gösterdi. Sinematekin kurulduğu yıla kadar bazı ülkelerin filmlerinin gösterilmesi ülkemizde hemen hemen imkansızdı. 1965'e dek ülkemizde sosyalist ülkelerin filmleri ya yok denecek kadar azdı, yada hiç gösterilmemişti. Üçüncü dünya ülkeleri ve bu arada Güney Amerika ülkeleri örneğin Brezilya yada Küba, Afrika ülkeleri örneğin Cezayir yada Mısır, Asya ülkeleri örneğin Japonya yada Hindistan, Bu ülkelerden Türkiye'de hemen hemen önemli bir film gösterisi yapıldığını hatırlamıyoruz. Sinematek kuruluşundan sonra, yaptığı düzenli ve sürekli programlarla bu tabuları yıktı. Ülkemizde artık en azından sinemasever çevrelerinde bir Polonya sinemasının, Sovyet sinemasının bir Güney Amerika sinemasının yada bir Afrika sinemasının varlığı biliniyor bunlar üzerine tartışmalar yapılabiliyor.

Sinematek, ayrıca, yerli yabancı klasik ve modern 400'e yakın filmi arşivlerinde korudu. 10000'

den fazla fotoğraf 5000'den fazla afiş biriktirdi, bunları korudu, sinemayla ilgili çeşitli belgeleri senaryoları, kitapları topladı ve bunun dışında yayınlar yaptı. On yıl içinde sinematek Anadolu'nun çeşitli yerlerinde kurulan sinema derneklerine yardımcı oldu, gene büyük kentlerde çeşitli üniversite kuruluşlarına işçi kuruluşlarına, derneklere film gösterisi için imkanlar sağladı.

Soru : Onuncu yıl kutlama şenlikleri üzerine bize neler söyleyebilirsiniz ?

Cevap : Bu yıldönümü gerçekten bizim için mutlu bir olaydır. Genellikle ülkemizde bu tür kuruluşların ömrünün on yılı aşığı pek az görülmüştür. Sinematek, bu on yıllık çabayı üstelik de oldukça etkin biçimde sürdürmüştür. Sinematek üstelik bu çabasını resmi ya da özel hiçbir kuruluşa dayanmadan yürütmüştür. On yıl boyunca sinemaya belirli bir yaklaşımı olan, sinema sanatının halkın çıkarları yönünde gelişmesini özleyen sinemaseverler ödüntileri ve katkılarıyla sinemateki ayakta tutmuşlardır.

Onuncu yıl gösterileri sırasında sadece Türk seviricilerinin değil, dünya sinema çevrelerinin de geniş desteğini bulduk. Bunun iki örneğini şimdiye kadar vermiş bulunuyoruz. Birincisi, İsvet sineması gösterisiydi. İsvet'in gerçeği ve çağdaş yönetmenlerinden Troyel bu münasebetle ülkemize geldi; ülkemizin yetiştirdiği değerli gerçeği bir sinema adamı Güneş Karabuda ve eşi gene bu müsebetle ülkemize geldiler. Şu sırada da çağdaş Sovyet sineması haftasını düzenlemiş bulunuyoruz. Bu hafta dolayısıyla iki ünlü sinema kişisi, SSCB'nden Film Tarihi Enstitüsü ikinci başkanı Aleksı Gromov ve ünlü film oyuncusu Ludmilla Savelyava ülkemizde bulunuyorlar. Bundan sonraki programlarımızda bir yandan yabancı ülkelerle ilgili gösteriler yer alacak, örneğin Polonya sineması, Çekoslovakya sineması, Fransa sineması, İtalya sinemasından dünyanın sayılı yönetmen, oyuncu ve sinema adamları ülkemizi filmleleriyle birlikte ziyaret edecekler. Ayrıca sinematekin düzenlediği, konserler gösteriler vb. şeyler olacak. Örneğin bugüne kadar Romen Halk Oyunları topluluğu gösterisi yaptı, Rahmi Salkut sinematekin onuncu yılı dolayısıyla bir konser verdi. Önümüzdeki aylarda Ruhi Su'nun bir konseri olacak. Gene ünlü Sovyet kemancısı Kremer bir konser verecek ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden önemli tiyatro toplulukları ülkemizi ziyaret edecek : Çekoslovakya'dan, Almanya'dan ve Fransa'dan.

Soru : Sinema anlayışınızı özetler misiniz ?

Cevap : Önce de belirttiğim gibi sinemanın her şeyden önce toplumun, halkın bilinçlenmesinde önemli bir iletişim aracı olduğuna inanıyoruz. Bu bakımdan sinemanın işlevsiz bir eğlendirme aracı olduğu düşüncesine tümüyle karşıyız. Bugün dünyanın çeşitli ülkelerinde sinema halkın mücadelesine, halkın devrimci mücadelesine önemli etkileri olan bir sanat kolu olarak gelişmektedir. Örneğin Afrika yada Güney Amerika sinemasının temel özellikleri bunlardır. Gene bu arada şimdi son örneklerini sunmakta olduğumuz Sovyet sinemasının özellikle Ekim Devrimi sonrasında yaratdığı büyük okul; Eisenstein, Pudovkin, Dovçen-

ko, Yutkeviç gibi büyük yönetmenleriyle dünya sinema sanatına yepyeni ufuklar açmıştır. Bu sinemacılar her şeyden önce halkın devrimci mücadelesini desteklemeyi, on geliştirici, öğretici ve özlemlerini dile getiren filmler yapmayı amaçlamışlardır. Böylece sinemanın sadece anlamını değil biçimini de değiştirmişlerdir. Sinemanın beylik konularının dışına çıkmış, kahramanlarının yerine kitleler getirilmiş, statik duruk biçimlerin yerine dinamik, etkileyici biçimler önerilmiştir. Böylece sinema dili de gelişmiştir. Dolayısıyla biz sinemayı genel anlamda halkın çıkarları doğrultusunda, bir işlev olarak, bir görev olarak görmekteyiz. Ve filmlerin gösterilişinden de çok özellikle değerlendirilişinde bu ilkeleri göz önünde tutuyoruz. Sinematekin mücadelesi, bir yandan sinemamıza egemen olan ve ülkenin toplumsal yapısından ayrı olmayan, kapkaççı endüstrinin son derece düşük kaliteli ve halkı uyutucu, zevklerini beğenilerini sömürücü, filmlerine karşı verilmemiş. Bir yandan da gene bu sinemanın içinden çıkmış bulunan ve sinema adanlarının düşüncelerini saptırıcı, onları yanlış yönere doğru götürücü düşünsel sapmalara ideolojik sapmalara karşı mücadele verilmiştir. Sinema ile politik rejimin çok yakın ilişkileri vardır hiç kuşkusuz. Biraz önce söylediğim gibi sinema toplumun yapısından ayrı düşünülemez. Bugün ülkemize egemen olan siyasal yapı, sinemamıza da beş aşağı beş yukarı yansımaktadır. Bunun kurumsallaşması biçimlerini bir yandan sinema endüstrisinde, bir yandan da sansür gibi kurumlar da görmük mümkündür. Ülkemizde 1930'lardan beri egemen olan sansür, bilindiği gibi faşist İtalyan yasalarından alınmıştır, ve çeşitli bulanık unsurları ve belirsiz maddeleriyle özellikle siyasal anlamda ileri olan her filmi yasaklamayı amaçlamıştır. Sansür yüzünden Türk sineması gereğince gelişemediği gibi, yabancı ülkelerde çevrilen filmlerin büyük bir bölümünün ülkemizde gösterilmesi mümkün olmamıştır. Bu sansür, bugün kademe kademe resmi sansürden oto-sansüre kadar çeşitli biçimleriyle sinemamıza bütün gücüyle egemendir, ve dolayısıyla Türk sinemasının gelişimini büyük ölçüde engellemektedir. Bu olayın bir başka görüntüsünü de, sansürün seks filmleri ve politik filmler karşısında aldığı tavır bakımından görebiliriz. Ülkenin siyasal yapısı ileri filmlere hemen hemen tümüyle kapıları kapatırken, öbür taraftan aynı sansür yönetmeliği yürürlükte olduğu halde seks filmlerine kapıları açmaktadır. Şiddet filmlerine kapıları açmaktadır. Bu da gösteriyor ki ülkede egemen olan yapı, kendi yararına olan unsurlara rahatlıkla izin vermekte, kendi zararına gördüğü unsurları ise kovmaya çalışmaktadır. Tüketim ekonomisinin egemen olduğu Batı kapitalist ülkelerinde halkın en kaba duygularının sömürülerek bu yolla para kazanılması, son derece olağan bir davranıştır. Bu sistemin morali bunu açıkça muah görmekteyiz. Şiddet unsuru ise faşizm ile ne ölçüde yakın ilişkilerinin bulunduğu hep biliyoruz. Ülkemizde seks ve şiddet unsurları çok daha ilkel biçimlerde aynen taklid edilmektedir. Elbetteki ülkedeki genel siyasal yapı aynen kaldıkça sinemamıza bunun karşılığı olan düşüncelerin, ürünlerin yaygınlaşması da oldukça zor olacaktır. Fakat buna rağmen, dünyanın her yerinde olduğu gibi bu tür çeşitli beyin yıkama ve istismar öğelerine karşı bir mücadele bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da verilecektir.

SOSYAL - İŞ GENEL BAŞKANI ÖZCAN KESGEÇ'İN
"İŞÇİ MEMUR AYRIMI" KONUSUNDA
YÜRÜYÜŞE VERDİĞİ DEMEÇ

AMAÇ ÇALIŞANLARIN ÖRGÜTLENME HAKKINI YOKETMEKTİR

● İşçi - Memur ayrımı diye bilinen konunun özü nedir?

Yıllardır "İşçi - Memur" ayrımı diye bir slogan tekrarlanıp durmaktadır. Bu tekrarlamaların bilinçli olarak ve kasıtlı yapılmaktadır. Amaç, bu yolla gerçek sorunu geçiştirmek, bu uğurda verilmesi gerekli ekonomik - demokratik ve politik mücadeleyi gözlerden uzak utmaktır.

Bu ise kimin işçi, kimin memur olduğunun ayrıntısının yapılması değil; ister işçi olsun, ister memur olsun tüm çalışanların grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkına kavuşması, bu hakkı alması sorunudur.

Kimin işçi, kimin memur diye tanımlanması, salt teknik bir sorun da değildir ülkemizde. Öyle olsa çözüm çok basittir. Sorun, özünde ekonomik - politiktir.

Memurların sendika, grev, toplu sözleşme hakları yasalar ile kısıtlanmıştır. Memur sayılan kamu görevlilerinin bu uğurdaki mücadeleleri bugün de sürmektedir. İşçiler de bu hakkı, uğrunda verdikleri mücadelelerle kazanmışlar ve korumaktadırlar. Egemen sınıflar işçilerin bu hakkını bugün doğrudan doğruya yok edememektedirler. Buna buldukları formül ise memur sayma yolu ile bu hakkın kullanımını kısıtlamaktır. Bu da göstermektedir ki, soruna "işçi - memur" ayrımı şeklinde yaklaşmak sermaye sınıfının istemlerini tekrarlamak, onun oyununa gelmektir. Bir kısım işçi örgütleri ve liderleri bunu bile bile yapmaktadır.

Sorunun özü olan tüm çalışanların grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkı kazanılmadıkça, bu konu, temcit pilavı gibi işçi sınıfımızın gündemine getirecek ve onun fasit bir daire içinde oyalama yolu terk edilmeyecektir.

● Sızca Anayasa açısından durum nedir?

Bu soruya iki şekilde yanıt vermek gerekiyor. 1961 Anayasası açısından, 12 Mart 1971 Anayasası açısından.

1961 Anayasasında çalışanların sendika kurma hakkı yer alıyordu. Çalışanlardan işçilerin grev ve toplu iş sözleşmesi yapma hakkı Anayasa maddesi idi. Çalışanlardan işçi olmayanları yani memurların ise yasa ile düzenlenmesi öngörülmüştü. Çıkarılan 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları yasası ile grev ve toplu sözleşme yapma yasağı getirildi.

1961 Anayasası, 117. maddesi ile memuru tanımlıyor. 119. maddesi ile de kamu iktisadi teşebbüslerinde kimlerin sendikalara ve siyasal partilere üye olamayacağını belirliyordu.

Bu tanımların dışında kalanların grevli, toplu sözleşmeli sendika haklarının varlığı Anayasa gereği idi.

Fakat bu dönemde bile Anayasasının bu hükmü işlerlik kazanamamış, "İşçi - Memur" ayrımı sorun olarak bu dönemden başlayarak ortaya çıkarılmıştır. Bu arada Anayasasının tanıdığı özgürlükleri, 1961 Anayasasının içerdiği en geniş anlamı ile hayata geçirmek amacı ile ortaya konulan "işçi - memur" ayrımı, yukarıda tanımladığımız ve temel sorun olan tüm çalışanların grevli, toplu sözleşmeli sendika mücadelesini geçiştirmek amacıyla yönelik "işçi - memur" ayrımı sloganından içerik ve eylem itibarıyla farklıdır. Ayrıdır.

Zira 1961'lerden sonra tartışması yapılan sorun, çalışanların etkin örgütlenme haklarını kısıtlamak ya da yok etmek amacıyla, yani işçi - memur ayrımının bugünkü boyut ve işleyişle değil; çok kısıtlı olarak Anayasasının 119. maddesine göre kimlerin sendika ve siyasal partilere üye olamayacaklarını belirlemek açısından gündeme getirilmiştir.

12 Mart Anayasası ise, bilindiği gibi, memurların sendika kurma hakkını yalnızca kaldırmamış, yasaklamıştır.

Sonuç olarak, Anayasa'da tüm çalışanların grevli, toplu sözleşmeli sendika hakkının yer alması mücadelesinin kaçınılmazlığı görülmektedir.

● 28. 11. 1975 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan Bakanlar Kurulu'nun son kararının anlamı nedir?

Soruna, ısrarla temelde yaklaşmaktan kaçınan çevreler ve siyasal iktidarlar, kamu kesiminde bir kısım çalışanların memur, bir kısmını işçi sayılmasının, eşitlik ve adaleti sağlama görünümünde, bu işi kendilerine dert edinmişler ve çözüm araya gelmişlerdir. Bunun için de yasal düzenlemeler getirmişler, bu işi güya çözmeyi amaçlamışlardır.

Oysa asıl amaçları, bu görünüm altında işçilerin ekonomik ve sosyal haklarını geriletme, onları örgütlü demokratik - ekonomik mücadeleden, aktif siyasal mücadeleden uzak tutmaktır. İşçi ücretlerinin dondurulmasını önerenler, toplu sözleşmelerle a-

lınan ücret zamlarının hayat pahalılığına ve enflasyona yol açtığını söyleyenler de aslında bunları isteyenlerdir. İşçi ücretlerinin arttığını memurların bunların yanında az ücret alır duruma geldiğini söyleyerek kuzu postuna bürünenler, nedense bir türlü memurların, ekonomik durumlarını düzelterek tedbirler alma yoluna gitmezler de, işçi haklarını geriletme yolunu seçerler.

Asıl nedeni, yani kapitalist kalkınma çıkmasını ve sömürüyü gizlemek ve devam ettirmek için çalışanları ve halkı bölmeyi, birbirlerine karşı gibi göstermeyi ısrarla sürdürenlerin elbette ki seçeneği böyle olacaktır.

Bakanlar Kurulunun bu kararı özde, bu istemlerin gerçekleştirilmesi için başlanan bir girişimdir.

Hukuk devleti ilkesini dilinden düşürmeyenler, bu kararla, hukuksal değil, politik tercihlerini saptamışlardır.

1897 sayılı yasanın 5. maddesi, Bakanlar Kuruluna, yine yasada ön görülen komisyonun önerisi üzerine "Devlete verilmiş asli ve sürekli bir kamu görevini, genel idare esaslarına göre" yürüten kurumlarla yürütmeyenleri ayırma yetkisi vermiştir. Kriterler hukuksaldır. Bakanlar Kurulu ise komisyon raporunu bile dikkate almadan, özlemlerine uygun bir tercih yapmışlardır. Komisyonunda bulunan Maliye Bakanlığının temsilcisinin bu konuyu ısrarla belirttiğini rapordan öğreniyoruz.

● CHP'nin bu uygulanmak istenen durumdan sorumluluğu söz konusu mudur?

CHP'nin sorumluluğu elbette vardır. Bu karara dayanak olan yasa maddesi, CHP - MSP koalisyon hükümeti döneminde çıkarılan 657 sayılı Devlet Personel yasasının bazı maddelerini değiştiren 12 sayılı kanun hükmündeki kararnamenin aynen yasa laşmış bir maddesidir.

Burada CHP'liler "Biz aynı yasa maddesini, işçi haklarını ve işçi kavramını geriletme için değil, bilakis özüne uygun genişletmek için getirdik." diyebilirler.

O zaman iktidarda iken niçin uygulamadıkları sorusunun yanıtını vermek zorundadırlar.

Ve demokratik solda olduğunu söyleyen CHP, en azından bu sorumluluğunu duymak zorundadır. Yoksa kendi tabanındaki demokratları bile inandıramaz.